

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an . . . 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2 40 "

Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an . . . 2—

Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.

Muitămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filerl.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730

ROMÂNUL

Hegemonia Ciangăilor

Intr'unul din numerele din urmă ale ziarului „Budapesti Hirlap” s'a publicat o scrisoare din partea unui Săcui din Târgu-Murășului, prin care acest patriot deplânge insuficiența înarmare a săcuimii „în lupta de rasă”, care s'ar fi dând cu tot mai multă înțepire în Ardealul nostru. Și cu îngrijorare se întreabă, ce ar fi de făcut: ca să se asigure și aci „hegemonia maghiarimei” asupra celorlalte nații conlocuitoare?..

Asemenea apariții trebuie să ne atragă întotdeauna atențiunea, fiindcă întotdeauna două sunt lucrurile pe cari le putem trage, ca învățăminte, din ele: unul este privitor la cele ce se mai plănuiesc și se mai pun la cale împotriva neamului nostru, iar altul la armele, pe cari și noi așadar le-am putea recomanda a lor noștri, în această „luptă de rasă”, ce ni se dă, și spre care suntem constrânși fără voia noastră.

Săcuiul lui „Budapesti Hirlap” găsește, că lupta aceasta va trebui să se dea de acum încolo, mai ales pe teren economic. Terenul politic, deja cucerit, se vede, că nu le prea folosește la mare ce, bieților noștri hegemoni Săcui și Ciangăi... Inșă, în privința economică, până în ziua de astăzi, ei sunt întrecuți — constată îngrijoratul patriot — de Sași sub raportul cultural, și de Români sub acela al numărului și al solidarității de rasă... Insemnează-ți bine, Române, mai înainte de toate acest lucru: solidaritatea de rasă este una din marile tale puteri, recunoscute și

temute de vrăjmașii tăi și ai vieții tale naționale. Invață, din spusele lor, care și câtă este însemnătatea acestei arme în lupta pentru existența ta, și nu lăsa cu nici un preț, ca ea să ți se smulgă vr'odată din mână, fie de ori cine-ar fi.

Va să zică; superioritatea culturală săsească, superioritatea numerică și de ținere împreună a Românilor, — acestea trebuiesc înfrânte, pentruca „hegemonia” săcuiască să nu fie numai o vorbă în vânt, ci ceva real, pozitiv. În acest scop, vor trebui să se combată: decăderea amenințătoare economică, tendința spre emigrare, lipsa de lucru sau mai bine lenea de a munci, fărâmițarea pământurilor de cultură, alcoolismul care duce la degenerarea rasei, — și alte multe și mărunte, dar toate împreună greu apăsătoare pricini ale rămânerii în urmă...

Foarte bine ar fi, nu zicem nici noi altfel și ne-am bucura, dacă pe calea muncii, strădaniei și a cumpătării, ar căuta compatrioții noștri Ciangăi și Săcui să-și găsească mântuirea și ridicarea economică; de sigur mai bine așa, decât cu sistemul de astăzi, care se rezumă aproape exclusiv în căutarea norocului peste hotarele patriei, ai cărei fii privilegiați cu toate acestea sunt!

Dar iată, aceste arme n'au să fie exclusive pentru unii și în contra altora. Nici nouă Românilor nu ne poate contesta nimeni dreptul ca să muncim pentru ridicarea noastră economică, să ne ferim de relele cari duc la degenerarea rasei, să ținem la pământul nostru, să ne apărăm de dărăburirea lui prea mare, îndreptându-ne tinerimea și spre meserii, nu numai

spre agricultură și spre carierele intelectuale..

Luptând deci cu aceleaș arme, și mai posedând pe deasupra și calitățile de rasă inerente neamului nostru traco-latin, nu vom avea să ne temem că vom putea fi biruiți vreodată.

Aceasta probabil o știe foarte bine și Săcuiul care dă alarma din Târgul Murășului, deoarece se și grăbește să ceară așadar și pe terenul economic ceva privilegii pentru amărâții hegemoni ai Ardealului. Că s'au angajat o mie de Săcui la munca agricolă pe câmpia roditoare a Ungariei, măsura aceasta o aprobă și o consideră ca un bun început. Șașa acuma Săcuii n'au nimic de lucrat acasă la ei, unde secerișul e mai târziu, — apoi pe de altă parte pot învăța multe aci din îndeletnicirea cultivării pământului... Salariile, destul de rotunde, ce câștigă, rămân pe de-asupra.

Aceasta e una. În ce privește regiunile mai puțin priincioase agriculturii, trebuie să se înlesniască săcuimii pășuni, ca să poată concura pe Români în creșterea vitelor, — îndeletnicire în care hegemonii au fost cu totul întrecuți. Statul! Statul să vie și să intervieve și aici, — cum a mai venit și a mai intervenit în multe altele...

A venit el, Statul, și a intervenit și în chestiunea creșterii vitelor cu care se îndeletnicesc copiii vitregi ai acestei țări, României. Dar cum? Așa, că le-a interzis pășunatul în munții României, urmărind cu aceasta, ca un Stat părinte-vitreg ce ne este, ruina a o seamă întreagă a propriilor lui cetățeni! — Dacă adică nu poate

Citiți-le la drum

de Ion Minulescu

Intr'un sat sârbesc.

Lopătarii au lăsat barca în voia curentului și apele Dunărei ne îndreaptă molatic spre Radnevăț, orașel sârbesc pitit într'o scobitură de mal, nu departe de frontiera bulgară.

Privit de pe malul Dunărei, orașelul prezintă aproape acelaș aspect ca ori care alt mare oraș din occidentul Europei. Cele câteva biserici, își ridică turlele îndrăznește pe de-asupra caseilor și privirile lor, sfidează par'că cu falsa cuvioșenie pontonul singuratic de pe malul românesc.

Cu cât ne apropiem însă, peisajul se schimbă.

Panorama de mai adineori, începe să-și destrame mirajul depărtării, și mizeria rânjește din luminisurile copacilor prăfuiți și aproape uscați de secetă.

Casele mici, rare și neîngrădite, cu ziduri împeticite de tencueli diferite și geamurile lipite cu hârtie albastră, se ascund rușinate par'că în fundul curților murdare și triste ca ogrăzile părăsite ale unui sat pustiit de un mare incendiu.

Și cu toate acestea, în orașelul acesta ce-ți face impresia unei reușite parodii, locuiesc oameni ca în ori care alt oraș, locuiesc oameni cu chipurile încruntate, femeii cu privirile blajine și copii desculți, cu capetele goale și cu mâna vecinic întinsă după un *cinci* sârbesc...

O atmosferă greoaie, căci sărăcia apasă totdeauna greu, îți taie respirația și ochii ți-se împăinjenează parcă, la vederea acestei ciudate împerecheri de sărăcie, tristețe, desordine și lipsă totală de gust.

Și cu toate acestea Sârbii sunt foarte mândri.

Grănicerul care ne conduce spre vamă, ne arată niște drugi și baze de fier debarcate de curând și ne explică apăsând pe cuvinte cu răutatea omului pretins superior:

— Astea... pentru țara noastră... toate pentru Serbia... Facem pod pe de desubtul trenului...

Sărmana țară a grănicerului sârb!...

— De unde știi românește? îl întreb eu.

— Aicea toți știu românește... În Țara Dv. nimeni nu știe sârbește.

— Nu cumva sunteți Dv. Români?

— Nu-i adevărat... Noi, Sârbi, Sârbi adevărați... Români sunt dincolo, peste Dunăre...

Și Sârbul, care la drept vorbind, nu era decât o rămășiță a miilor de Români, trecuți în Sârbia acum două, trei sute de ani, scrâșnește din dinți ca și cum ar voi să-și spargă cuvintele rostite.

Pentruce atâta răutate, din partea acestor Români renegați?

Diferența enormă de trai și de poziție socială, a făcut pe aceștia din urmă, să-și uite și originea și legăturile de bună înțelegere cu cei de pe malul stâng al Dunărei.

La întoarcere, lopătarul ne explică, pentru ce Sârbii nu ne mai pot vedea cu ochi buni.

De când cu conflictul cu Austria, cei de pe malul românesc tot fac glume răutăcioase cu cei de pe malul sârbesc. Și Sârbii ca oricare popor înapoiat, nu tolerează decât glumele cari nu ating amorul propriu, suferă înzecit, cu atât mai mult, cu cât România a fost totdeauna pentru ei o supremă mângăere, cri de câte ori platonismul le-a fost dat spre mângăere.

Sărmană țară cu orașel ca Radnevățul!... Sărman orașel cu oameni ca grănicerul de mai sus!...

Și Dunărea curge... și cu aceleași ape murdare spală veșnic și de-opotrivă și gluma unora, și supărarea altora...

Pe malul Nilului românesc.

Ce vechi, ce banale, și ce anoste par, când sunt cetite, formulele în cari fantezia omenească și mai ales exaltarea senzibilității, obișnuiesc să cânte farmecul nopților cu lună.

Și totuși, ce noui îți par ele, când găsin-du-te în fața unei lune pline, și tu ca și alții dinaintea ta, ești forțat să-ți îngrădești mecanismul întregului aparat admirativ, într'una din aceleași vechi formule cu care cei de eri încercau ca și cei de azi, să întregească și să fixeze în fraze neperitoare, momentele de scurtă durată ale acestor supreme salturi sufletești, când orice ființă omenească simte par'că nevoia de a se identifica cu un răsărit de lună plină!...

face mare treabă pentru ridicarea economică a hegemonilor, cel puțin o apasă pe cea a iloților, ca nu cumva aceștia să le facă rușinea de a-i întrece cu munca și străduințele lor!

Iată principii de guvernământ ce domnesc astăzi în Ungaria, — iată o linie de conduită ce poate fi, și trebuie să fie, scoasă la iveală, spre admirarea contemporanilor din cele patru părți ale lumii!

Ei bine, cu toate aceste greutăți, cu toate piedecile cari ni-se pun în cale, noi totuși vom continua lupta noastră și pe terenul economic, și nădăduim, cu ajutorul lui Dumnezeu, să biruim, să întrecem tot mai mult, pe hegemonii noștri Săcui și Ciangăi din Ardeal. Șicanele cari ni-se fac, atentatele cari se plănuiesc împotriva noastră, și din cari stăpânitorii au ajuns să nici nu mai facă vr'un secret, nu vor izbuti decât să ne oțălească în lupta noastră, să ne facă tot mai treji și mai băgători de seamă, — pe când cei destinați de stăpânire, dar nu și de Stăpânitorul nostru al tuturor, ca să exercite pasă-mi-te supremația asupra noastră, fatalmente vor trebui să cadă într-o moleșire crescândă, cu educația aceasta de „mură 'n gură“ care li-se face. Li vor împinge, bieții, și mai mult ca până astăzi, la boala proastă a grandomaniei, — boală, care a fost fatală și altor fel de popoare, poate mai înzestrate în adevăr dela Dumnezeu... Deplorabilă rătăcire!

Dar tu, Române, nu uita: muncă, strădanie și cumpătare, sprijinite de ține-rea la olaltă ca neam, sunt arme ce n'au fost încă și nu vor putea fi niciodată biruite. Lasă pe alții să se încante cu fantoma în veci neîntrupată a *hegemoniei* brutale — și ține tu la superioritatea ta reală, superioritatea sufletească incontestabilă, care te va duce, cu vreme și cu stăruință la limanul tuturor aspirațiilor tale îndreptățite.

Debarcăm la Gruia.

Iată numele care face să trămure de frică, toate porturile și schelele românești dela Vircio-rova până la Turnu-Măgurele.

Va veni vremea când Gruia va fi legată printr-o linie ferată cu restul țării și probabil chiar cu Serbia printr'un pod peste Dunăre.

Și-atunci luna plină nu-și va mai cobori privirile așa de jos, până la acoperișul celor câteva căsuțe modeste ce-și ascund par'că rușinate simplitatea lor rustică pe sub crengile copacilor seculari ce le împrejmuiesc.

În ziua aceea Gruia, își va ridica mândră privirile spre Raduevätz, iar casele ei albe, înalte și multe, vor coborî asemenea unor brațe prietenești pe ambele margini ale șoselei și vor face una cu portul ce va înlocui atunci pontonul singuratic de azi.

Privit din deal, peisajul îmi amintește decorul exotic al actului III. din *Aida*.

Clopoștii cailor, au par'că ceva din duioșia stranie a trilurilor ce pregătesc marea *Ar e a Nilului*. Lipsesc Sfinxii, palmierii și crocodilii. În schimb însă, coșul fabricii de sticlă, alb și înalt ca și un Obelisc, întregeste pitorescul egiptian al acestei modeste feerii dunărene.

„Plantadores esquisitos“.

E numele țigărilor de foi, pe care chelnărul de pe vapor, mi-le-a recomandat ca cele mai bune din toate veritabilele havane, ce se vând în Ungaria.

Serbările dela Ludoș

Ca să avem raport imediat, direct și amănunțit despre mărețele serbări dela Ludoș, am trimis acolo un raportor special al nostru. Nu ne putem încă explica faptul, că cu toate acestea nici până azi nu am primit nici o știre dela trimisul nostru la Ludoș. Ținem însă, ca cetitorii noștri să fie bine informați despre cele petrecute acolo și astfel reproducem aci raportul din „Unirea“ despre acele serbări. Iată-l:

Sărbătoarea sf. Apostoli Petru și Pavel a fost o zi de mare înălțare sufletească pentru poporul nostru din părțile Câmpiei. S'a săvârșit atunci, în cadre neobișnuit de sărbătorești, sfîntirea frumosului lăcaș de închinare din Ludoș, acest vestit țârg de bucate al Ardealului, unde coboară săptămână de săptămână carele, încărcate de povara grâului ca aurul, ale Câmpenilor noștri înalți și pletosi.

Marea mulțime de popor, de preoți și de inteligenți, la 4000—5000 de oameni, din împrejurime și din mari depărtări, care a fost de față la sfîntire, a dovedit, că nu a fost această sărbătoare numai a unei parohii, a unui a numit număr de credincioși, ci a tuturor satelor românești din acestea părți, de aproape și de departe.

Ludoșul este un centru firesc în marginea Câmpiei și biserica lui, care stăpânește de pe o colină toată valea Murășului de aici până de parte în zare, este o mândrie, nu numai a Ludoșenilor, ci a tuturor Românilor din aceste părți. De aceea, actul consacării acestei biserici, a fost natural să adune aci pe toți aceia, cari țin la mărirea Sionului românesc, într-o localitate, care trăește pe urma plugurilor și a sabelor noastre. Chiar și pe fața sătenilor din jur e o mare mândrie și mulțămire sufletească, când îl întrebi și ți-o spune cu ochii plini de lumină: „Biserica aceea mare și frumoasă de colo, de sus, e a noastră, românească Domnule!“

A fost, deci, un act de o fericită inspirație, și de o aleasă prudență pastorală, când Prea On. sf. sa protopopul Solomon, a folosit clipa potrivită și a rugat pe preabunul nostru Arhiepiscop să dedice însuș lui Dumnezeu acest lăcaș, cucernic, zidit, ce-i dreptul, înainte cu 18 ani, dar păstrat în cea mai aleasă stare și ca zidire și ca curățenie, dând astfel parohienilor săi și tuturor Românilor din jur, fără deosebire de confesiune, un prilej de neîndatinată sărbătoare.

Festivitățile, cari s'au desfășurat aici, vor rămânea în inima poporului care a participat, ca

o amintire înălțătoare în zeci de ani după aceasta, întocmai cum nu s'a stins încă nici până acuma amintirea drumului, ce l'a făcut pe aici pe Murăș, la deal înspre Reghin, vlădica Pavel Aaron de Bistra înainte cu 147 de ani.

Școala noastră a Ludoșului își are începutul pe vremea unirii Românilor cu Roma. În descripțiile episcopilor Clain și Aaron se amintește Ludoșul ca parohie aparținătoare la diferite protopopiate. Pe la 1750 număra 645 suflete cu doi preoți. Dela 1833 e scaun de protopopie. Până pela 1892—3 Ludoșul avea o bisericuță de lemn fără turn, cu clopotnița deoparte. La acest an prin hărnicia și stăruințele actualului paroh-protopop Nic Solomon, s'a ridicat foarte frumoasa biserică de astăzi, care face cinste neamului nostru în aceste părți. În cursul anului 1910 s'a ridicat și zugrăvit iconostasul, care e cea mai aleasă po-doabă a acestei biserici.

Terminată în acest chip biserica și întregită cu catapiteasmă după ritul și stilul nostru grecesc, a fost consacrată la sărbătoarea Sf. Apostoli Petru și Pavel, în onoarea cărora s'a ridicat.

Despre această consacrare lăsam să urmeze raport amănunțit.

Primirea Arhiepiscopului.

La invitarea caldă a popoului nostru credincios din Ludoș și a generalului său paroh-protopop, I. P. Sf. nostru Mitropolit a răspuns cu dragoste părintească anunțând, că vine cu bucurie să le implinească dorința țării sosirii a fost fixată pe Marți în 11 Iunie la ceasurile 4 și 22 după prânz. În această zi deja din ceasurile dimineții fierbea cu alocuție tot Ludoșul. Pretutindeni cete de preoți și de inteligenți din jur și din depărtări, apoi marea mulțime de săteni cari au venit în chip neobișnuit în această zi de țârg la Ludoș.

Cu trenul dela 2 ceasuri p. m. a plecat la Cucerdea comitetul de primire din Ludoș, alcătuit din lamura inteligenței noastre din jur, în frunte cu dd. Alexandrescu Cormoș, mare proprietar, Grebeniș și dr. Ioan Oltean, avocat Ludoș. La acest comitet s'a alăturat și o ceată de țărani frumoși din Iclânsel, conduși de săteanul Dumitru Iclânsel, om chipos și isteț. Aici aștepta deja sosirea marelui părinte, preoțimea tractului Murăș-Uioarei, alături de multă lume românească din Turda, Uioara și satele din jur. La ceasurile 3 și jum. sosește trenul dela Blaj în aclamările mulțimei românești coboară Excel. Sa Mitropolitul dr. Victor Mihály de Apsa, însoțit de Ilu-tritate Sa prepozitul Ioan M. Moldovan și canonicul dr. Izidor Marcu. Apoi protonotarul consistorial Iuniu Brut Micu, Secretarul mitrop. Iacob Popa și prof. de can. Aron Papiu, sosi-seră la Ludoș cu trenul de dimineața. Cu acelaș tren au sosit alți mulți blăjeni, în frunte cu dd. Aron Deac, prof. Gavril Păcup, prof. cu dna,

Popor ciudat însă, Ungurii au asupra monopolului și mărfurilor străine, o concepție cu totul alta decât a celorlalte popoare.

Se pare deci, că în Ungaria, faimosul „*Made in England*“ n'are nici o trecere, iar cele mai fine articole de consumație nu găsesc cumpărători decât atunci, când sunt trecute de sub etichetă ungurească. Firma națională îmbunătățește calitatea și ridică prețul.

Acelaș lucru se petrece și cu țigările de foi. Nemulțumit să monopolizeze numai vânzarea havanelor, statul maghiar, a monopolizat și cutiile, în cari țigările sosesc din Cuba. Tutunul de havana, nu crește în Ungaria — este drept. În schimb însă, în Ungaria cresc destui copaci, din cari s'ar putea fabrica cutii pentru țigările de foi. Și statul maghiar, vinde havane cu marca Republicii cubane, în cutii cu coroana Sfântului Ștefan.

Lucrurile acestea, le-am aflat dela un chelnăr — un Român bănățean — cari mi-le-a spus la ureche, de teamă să nu-l audă căpitanul vaporului, care lua masa alături de noi.

Spre conacul moșiei

Am aprins deci câte o „plantadores esquisitos“ și în trapul mărunț al cailor, ne îndreptăm spre conacul proprietății Vrata.

Luna plină albește șoseaua, albăstrește salcâmii prăfuiți din marginea drumului, iar pe alo-

curi, pe unde plantația este mai rară, proiectează umbra noastră până departe pe miștele blonde.

E liniște... Nu s'aude nici lătrat de câne, nici chiot de pândar, nici pocnet de pușcă...

Trecem prin fața unei arii.

Țăranii veniți la lucru de cu noaptea, dorm în jurul mașinelor cari desemnează pe câmp siluetele lor greoaie și suspecte de monștrii, ce se odihnesc.

În satul Gârla-mare însă, fetele și flăcăii, continuă să prăznuiască pe Sfântul Ilie. Și hora de după amiază, se învârtește înainte învăluită în praf și în razele de lună...

Și să se mai spună, că satele noastre, nu cunosc farmecul nocturnelor petreceri bucureștene...

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică,

ARAD, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Aurel C. Domșa, directorul „Unirii”, dr. Al. Rusu, Șt. Pop, și alții. Un adevărat entuziasm a trezit coborârea din așară, tren a iubitelui nostru deputat Ștefan C. Pop, care asemenea a ascultat glasul de chemare al Ludoșenilor și a ostenit să ridice cu prezența sa nimbul sărbătorilor.

Cel dintâi, care a salutat pe Excel. Sa a fost protopopul Uioarei Emil Pop, în numele clerului tractual și a credincioșilor. În numele clerului de primire din Ludoș a vorbit d. E. Cormoș. Salutul și răspunsul au fost subliniate de uralele însuflețite ale mulțimei.

La acestea am luat cu toții trenul spre Ludoș, care de data asta a fost un adevărat tren românesc. Afară de cei înșirați mai sus au urcat acest tren dd. Vlăsa, preot milit. în retragere, Inoc. Viăduț, dir. de bancă, dr. G. Popescu, dr. I. Popescu, dr. Pătăcean, advocați, Raț, viceprof. Turda, dr. I. Morar, adv. Uioara, cu d-na, dr. Băra, dr. I. Pantea, dr. C. Sotir, dr. A. Rusu, dr. T. Dosa, toți din Oșorhei. Și o mulțime de preoți, clerici, studenți, țărani.

În gara dela Ludoș o aglomerație ne mai pomenită. A fost de față toată preoțimea tractului protopopesc Ludoș, în frunte cu not. Vasile Suci, administrația comitatului Turda Arieș, în frunte cu vicecomitele Lovassy, cercul pretorial Ludoș, cu protopretorele Felföldi. etc. N'au lipsit jandarmii, cari și de data asta au trebuit să bruscheze mulțimea și bunul simț. Pe peronul gării Excelența Sa a fost salutat de preoțimea tractuală prin rostul păr. Suci, și de vice-comitele Lovassy. Arhiepiscopul a răspuns cu căldură și a mulțumit pentru primirea entusiastă ce i-se face. În nesfârșitele urale ale mulțimii I. P. S. S. Mitropolitul și suita sa alături de capii deputațiilor trece spre trăsuri. Aici alt șir nesfârșit de urale. Înainte la scară, stă o trăsură înflorită toată cu trandafiri albi naturali, cu doi cai mândri și chipși la față; peste drum, fac onorul, în o ținută marțială 30 de călăreți în costume românești, cu căciuli aduse pe-o ureche, deosebit de frumoși și de mândri. Căii lor împodobiți cu covoare românești, frământă pământul cu neastâmpăr. În cap de rând flutură maiestros o flamură albastră, legănată de vânt. Înaintea Excelenței Sale, iată, se oprește acum vâtaful banderului, cu o eșarpă roșie peste pieptul lat, advocatul dr. M. Moldovan și într-o alocuție avântată salută în numele voinicilor. Excel. Sa răspunde înduioșat...

Cortejul festiv.

După acestea se alcătuește cortejul spre oraș. În frunte călăreții în șiruri de câte patru. Apoi trăsura Arhiepiscopului, în care șede alături de Excelența Sa, vice-comitele Lovassy, trăsura canonicilor, a suitei, trăsura deputatului Șt. C. Pop și alte peste 50 de trăsuri, în șir nesfârșit.

Deosebit de înălțător a fost acest cortej. Ținuta mândră a banderului, uralele mulțimei, glasul clopotelor dela toate bisericile din oraș, bubuiturile de treasuri la toată clipa, chipul frumos al bisericii de pe colina ei stăpânitoare, și lumina înflăcărată a soarelui aproape de sfânt — toate acestea au dat un măreț tablou, care va rămânea multă vreme săpat în amintirea celor cari au luat parte la serbările din Ludoș.

La podul Murășului, dinspre oraș, o foarte frumoasă poartă de triumf, din frunze de stejar, cu o cruce aurită pe creștet, cu stegulețe albastre și cu inscripția gaibentă pe câmp albastru: „Iată preotul mare” și „Bine ați venit”. Lângă aceasta poartă a așteptat corpul pompierilor voluntari ai orașului, dintre cari foarte mulți români, în frunte cu muzica. Tot aici reprezentanța comunală, cu autoritățile locale. Muzica pompierilor a cântat frumos o bucată, în vreme ce cortejul s'a oprit pe câteva clipe.

Notarul Ménasági bineventează în numele orașului. Excelența Sa răspunde și dăruiește pentru sârăcii comunei, fără deosebire de confesiune și naționalitate, 200 cor., iar Reuniunii pompierilor 100 de cor.

De aici înainte strada pe care purcede cortejul e preserată toată cu iarbă verde și de două părți ale drumului crengi întregi de stejari. Mulțimea nu o mai cuprind strădele. La stânga și la dreapta stau cordon, în șiruri închegate, curatoarele alor 32 de parohii, în frunte cu învățătorii noștri și cu curatorii primari cu drapele albastre, mari, pe cari stă scris: „La mulți ani, Stăpâne”, și numele parohiei. Frumoșii noștri țărani, cei mai aleși din satul lor, sunt cuprinși de un adevărat extaz la vederea Marelui Preot

și a suitei sale. Uralele nu mai au sfârșit. Drapele se închină, călăreții din frunte înaintază în trap maiestros, și fanfara cântă puternic marșul „Vin junii” al Brașovenilor... A fost o priveliște rară. Toți stegarii de pe laturi s'au îngrămădit în urma trăsorii împodobite a Arhiepiscopului, de era o pădure mândră de steaguri. Străinii au rămas uimiți de chipul cum știu Românii să primească pe Marele lor Mire. Și într'adevăr au putut fi geloși de atâta conștiință, ce s'a manifestat cu acest prilej.

Aproape de biserică a două poartă triumfală. Aici așteptau 10 fetițe de școală în haine albe cu cununi pe cap și cu buchete de flori. Cea din frunte, o fetiță isteasă și cuminte Ana Pop, a spus o odă frumoasă și a întins Mitropolitului un admirabil buchet din flori albe. De aici până la biserică calea s'a făcut pe jos. Înainte mergeau fetițele în alb, cari cu multă îndemnare preserau, flori în calea Arhiepiscopului. Pe de laturi toată strada era învălăită în verdeață. În curtea bisericii a treia poartă de triumf.

În fața frumoasei biserici aștepta poporul credincios din Ludoș, în frunte cu părintele lor, parohul Solomon în ornate sacre cu crucea și cu evangelia. Tot aici copiii de școală din loc, cu învățătorul Vasile Morar. După ce Arhiepiscopul a fost bineventat în cuvinte calde de acela, care a ostenit mai mult pentru aceste serbări, de bunul părinte al Ludoșului, s'a purces numai decât la urmarea celor prescrise în arhiericon pentru consacrarea bisericilor în presară, la însărat și utrenie.

Biserica. Scurt istoric. Pictura.

Pe locul unde se înalță astăzi, biruitoare, noua biserică, încunjurată de o foarte bine îngrijită alee cu cărări prunduite, înainte cu 20 de ani era o biată alcătuire de bârne îngrite cu coperișul flendurit, pe creștetul unei coline pârlițe de soare!

— „Când am venit eu aici, și după aceea până când ne-a ajutat Dumnezeu să zidim această biserică, alătura de mine și de cântăreții din strană, cântau și paserile prin coperișul flendurit” — ne spune cu duioșie păr. protopop Solomon la câțiva tineri.

La 1882 când a fost numit în Ludoș Păr. Solomon, biserică avea un fond de 1200 floreni. De atunci, prin hărnicia fără păreche a acestui preot de model, prin neobosită lui stăruință, s'a înmulțit averea în așa chip, încât la anul 1892 s'a putut zidi această biserică măreață, în 1903 frumoasa școală de model de alături, iar în cursul anului 1910 biserică a fost înfrumusețată cu ritul nostru oriental, de un pictor academic. Cu toate aceste cheltuieli foarte însemnate, biserică și școală din Ludoș dispun cu catapiteasma pictură după toate prescrierile astăzi de-o avere foarte considerabilă, constatătoare din mai multe intravilane cu case de locuit pe ele. Singur școala are peste 20 de astfel de case în Ludoș.

Un lucru care te impresionează cu deosebire și te face să te închini în fața acestui bătrân venerabil și a abilității învățător care îi este mâna dreaptă, e curățenia desăvârșită, buna rânduială și îngrijirea cea mai perfectă în care sunt întreținute biserică, cu toate ale ei, școala, curțile lor, casa parohială, acte, documente, avere, cu un cuvânt toate câte se țin de dănele. Acestea dovedesc niște inimi calde, iubitoare de casa Domnului și de casa Neamului, de școală, dovedesc simțiri alese, discipline, cu adevărat creștinești și românești. Iată cele mai frumoase virtuți, cari pot să încunune o bătrâneță cinstită, mănoasă, și o tinereță înțelegătoare ca a inimosului dascăl Vasile Morar.

Când s'a zidit biserică, au contribuit spre acest scop vre-o 27 de credincioși cu sume mai mari, dintre cari remarcăm numele I. Rusu cu 1270 cor. și numele protopopului Solomon cu peste 310 cor.

Intrând în biserică îți face o impresie covârșitoare pictura de pe iconostas. Pictorul academic Antoniu W. Zeiler, Italian de neam, de mai mulți ani locuitor al Blajului, unde are și o școală de pictură și și-a câștigat simpatia tuturor pentru sentimentele sale românești, a reușit să execute la Viena un iconostas, după modelul său propriu, cu adevărat artistic. Cu deosebire cele două dvere dela altar sunt, ca sculptură și ca auritură, o adevărată raritate la noi. Toată pictura e ținută în stilul bizantin combinat cu motive de ornamentică românească. Icoanele principale: Isus Hristos, Preacurata Maică,

Evangelistii, te predispun în cea dintâi clipă la înălțare, la rugăciune, te ridică te desfac de pământul cu păcate, te apropie de Dumnezeu. În totalitatea lui iconostasul e o alcătuire splendidă. Păr. protopop Solomon și parohienii noștri din din Ludoș pot avea mângâierea, că au făcut o alegere fericită în persoana d-lui Zeiler, care e un înțelegător adânc al artei bizantine și are inimă și pentru trebuințele sufletești ale noastre, ale Românilor, cari suntem frații săi.

Seara de cunoștință

După ce s'a terminat serviciul divin de seara, care a durat aproape 2 ceasuri, partea cea mai mare a oaspeților, cu deosebire preoți, au trecut la casa primitoare a protopopului, unde au luat cina împreună cu Excelența Sa Mitropolitul și suita sa.*) Cealaltă lume s'a întrunit la cină la otelul central, unde a fost un fel de seară de cunoștință. Au luat parte și multe dame. S'au rostit aici și câteva toaste. Cel dintâi a vorbit d. Cormoș-Alexandrescu în cinstea oaspeților de departe și cu deosebire a valorosului nostru deputat Ștef. C. Pop. Au mai vorbit avocatul dr. Ioan Oltean, în numele Ludoșenilor, dr. Iuliu Morar, preotul Suci, profesorul A. Deac. Deputatul Șt. C. Pop la dorința generală a rostit un avântat discurs privitor la luptele de astăzi ale neamului nostru, pe care l'a terminat în chip magistral cu cuvintele, după Evanghelie: „Indrăzniți, fraților, și vom învinge în numele sfintei cauze pentru care luptăm!” Toată seara, deputatul a fost aclamat cu entuziasm.

La urmă, marele cântăreț al Blajului, iubitorul nostru „baci Papiu”, a cântat o doină bătrânească cu inimosul refren:

„Ori cât timp Român voi fi
Nu mă tem că voiu peri!”

La seara de cunoștință s'a văzut, că și-au trimis corespondenți anume la aceste serbări „Românul”, „Gazeta Transilvaniei”, „Unirea”, „Gazeta de Duminecă”. Și poate au fost reprezentate, prin corespondenți din provincie, și alte gazete ale noastre.

Actul consacrării. Serviciul divin.

Miercuri dimineața, la sărbătoarea Sf. Apostoli Petru și Pavel, deja în zorii zilei, frumoasa grădină din jurul bisericii era plină de săteni din toate părțile, în haine de zile mari.

Câmpeni cu late șerpăre roșii și țărani de pe Murăș cu plete rețezate, femei în vârstă și fete cu fodorii largi, în rochii de carton. La tot pasul preoți în reverenzi și multe brăne roșii, Din comuna Sânger sătenii noștri au venit în care cu câte patru boi, cu clopote și cu cănaci, după obiceiul strămoșesc. Chiar și din îndepărtata Cojocnă a venit curatorul bisericii în frunte cu protopopul Hățieganu.

La 8 ore s'a început serviciul divin. Preoții îmbrăcați în ornate sacre, diaconii și clericii asistenți au condus dela locuința protopopească la biserică pe I. P. S. Arhiepiscopul, îmbrăcat în mantie și camilafcă, în sunetul clopotelor și a toacei. Poporul, ca la un semn dat, a îngenunchiat și a plecat capetele cu evlavie în fața Bunului Părinte. A fost înălțător să vezi atâta pietate în fețe și în inimi, la trecerea Marelui Păstor. Am văzut femei și moșnegi, cari își făceau cruce cu fruntea în țărână și ochii le ardeau în o lumină dumnezească, când se atingeau de mantia Preotului Mare. Excelența Sa cu fața senină, cu ochii umezi, împărțea domol binecuvântările, acestei lumi curate de țărani...

Intrând în biserică, s'a început îndată liturghia. Au slujit alături de Arhiepiscopul, prepositul I. M. Moldovan, canonicul Marcu, protopopii Hățieganu, Solomon, dr. E. Dăianu, Emil Pop, A. P. Bologa, din Lupeni, dieceza Lugojului, fiul acestei comune, preotul Suci, Căpuș, diaconii I. Popa și I. Br. Popa. Și o asistență de câțiva clerici.

La consacrare s'au urmat toate prescrierile ritului nostru. În cele patru colțuri ale altarului au fost așezate moaște de ale martirilor Urban și Bonoșa, iar la mijloc un act comemorativ.

Răspunsurile la sf. liturghie le-a dat corul țăranilor din loc în mai multe voci, foarte bine

*) Cu acest prilej, Excelența Sa, cunoscând mai deaproape pe adv. dr. Mihail Moldovan, vâtaful banderului, a dăruit pe seama călăreților 100 de coroane.

disciplinat, sub conducerea abilă a învățătorului. Au fost câteva soluri minunate. Extradă corului a fost împodobită cu covoare românești, munca harnicelor coriste.

După evanghelia Excelența Sa Mitropolitul a ținut cuvântarea festivă, cu cele mai calde îndemnuri în legătură cu actul însemnat al consacării, pentru o viață adevărat creștinească.

Biserica a fost înțesată de lume, în adevăratul înțeles al cuvântului. Au fost de față și vicecomitele Lovany, membrii mai marcați ai autorităților locale, cu protopretorele Felföldi, judele cercual Laffer, preotul catolic, reformat, etc. etc.

Terminându-se serviciul dumnezeesc, I. P. S. Arhieru a împărțit cu mâna sa anafora la tot poporul adunat, ca la patru-cinci mii de oameni, ceea ce a fost o împrejurare foarte mângâietoare, pentru evlavia curată a bunului nostru popor din aceste părți.

Prezentarea omagiilor.

Indată după serviciul divin, la 12 ore Excelența Sa Mitropolitul a primit la locuința protopopească diferitele deputațiuni, cari au venit să-i prezinte omagiile. Întâi s'a prezentat preoțimea toată, care a luat parte la actul consacării, condusă de protopopul Solomon. În o cuvântare foarte simțită, bătrânul cu inima tânără, a mulțumit capului bisericii noastre, pentru că a ostenit a îndeplini acest act apostolic al consacării bisericii din Ludoș și a dat astfel o luminoasă pildă de abnegație cu toată vârsta înaintată pe care o are. I. Prea S. Sa a răspuns cu căldură pornind din cuvintele Sftului d. Vasile Marele, care se roagă: „Doamne ține-ne nouă clerul, dacă vrei să fie biserica Ta“. Apoi a cerut să i se prezinte pe rând toți cei de față. Am însemnat în protopopii: Hațegan Cojocna, dr. Dăianu, Papu, Iernuț, Costin, Turda, Popa, Reghin, B. Popa, prot. Măhaciu, Rațiu Turda, Vlăsa, preot militar. Apoi preoții: Precup Șeușa, Dănilă Cheța, Bosdog Ciud, Groze Cooc, Anghel, Dateș, Bășă Gârda, Nemeș Dileu, Pop Hădărău, Orbean, Blânel, Boariu Iechința, Florian Sânger, Galea Inoc, Folea Giușu, Popa Săcel, Anca Subpădure, Ilian Grind, Cristea Găbud, Tătar Grebeniș, Cismaș Orășia, Hârșan Ursi, Boldor Ciugud, Busdugan Căptălan, Șandru Copand, Florian Buda, Sucișu Căpuș, Giurgiu Harastăș, Hinteș Șermășel, Isaic Feneș și alții.

În locul al doilea au venit să prezinte omagiile Biserica romano-catolică din loc, în frunte cu preotul Toth Kálmán.

Apoi preoțimea gr.-or. condusă de protopresbiterul Iovian Murășan din Turda. Am însemnat numele Hodoș Iceland, Șerban, Cheța, Badiu, Ludoș, Orășan, Hopârtean, Sândeian, Pogănicean, Șculean și proprietarul Vulcu.

Au urmat: Biserica reformată, Comunitatea izraelită, Comitatul în frunte cu Lovassy, Oficiul de dare, cu directorul de finanțe Tosa, Antistia comunală, Senatul și corpul didactic dela școala de stat din Ludoș și notarul public Horowicz.

În vremea cât au fost primite acelea deputațiuni, afară în curte, s'a adunat o mare ceată de țărani de ai noștri, cari asemenea au dorit să-și prezinte omagiile. Excelența Sa a ieșit cu dragoste în verandă, în fața mulțimii. A vorbit deputatul dr. Șt. C. Pop. Alături era dr. I. Maniu, dr. Morar, dr. Popescu, dr. Giurgiu, Iara, D. Muntean, not. penz., prof. Precup, dr. German Șercaia, etc. Dintre toate aceasta a fost recepțiunea cea mai solomnă, mai înălțătoare. Uralele nu mai conteneau la adresa iubitelui Arhieru și fruntașilor Cicio Pop și Maniu.

Banchetul

La orele 3 p. m. s'a dat la otelul central, banchetul festiv de peste 200 de tacămuri. La friptură I. Prea Sf. Sa Mitropolitul Mihályi, a toastat pentru Sfinția Sa Părintele Papa Piu al X-lea și pentru Maiestatea Sa Impăratul și Regele Francisc Iosif I. Protopopul Solomon pentru Arhieru. Ilustr. Sa prepozitul I. M. Moldovan pentru bravul protopop Solomon. Canonicul dr. Izidor Marcu, a toastat, foarte frumos și demn, pentru administrație și reprezentanții ei. Vicecomitele Lovassy, a închinat pentru spiritul de dragoste ce ar trebui să fie între Români și Maghiari, avizați la sprijin împrumutat și pentru Excelența Sa Mitropolitul.

Deputatul Ștefan C. Pop, a ridicat paharul pentru buna înțelegere între frații de același sânge,

pentru pacea pe tema confesională. Un inimos și foarte simțit toast al prof. Gavril Precup, pentru temeiul neamului nostru, pentru popor. A vorbit și deputatul cercului Ludoș contele Bethlen, închinând pentru națiunea românească (román nemzet). Șirul toastelor s'a încheiat cu al prof. Aron Deac, al preotului catolic Toth Kálmán și protopresbiterului Iovian Mureșian.

La ceasurile 5 și jum. masa a fost ridicată și Excelența Sa a plecat să facă vizitele la membrii curatoratului nostru parohial și la notabilități.

Producția teatrală. Petrecerea.

Seara s'a dat la hotelul central o producție teatrală din partea câtorva diletanți locali, împreună cu câteva puncte muzicale și cu declamări.

Punctele muzicale, trei bucăți: un imn religios de A. Bena, „Hora Sinaia“ și „Vin junii“, marș, le-a executat cu destulă precizie fanfara pompierilor voluntari din loc.

„Moartea lui Fulger“, declamație de d.șoara Maria Puia, a fost foarte reușită.

Asemenea a fost bine redată piesa „Idil la Țară“, localizare de M. Baiulescu. Dl. Iulian Uțiu, a fost foarte bine în rolul boieiturului Coteș și d.șoara Puia, în rolul cocoanei Smaranda.

S'a predat și un monolog „Neghiobul“, destul de bine.

Câteva clipe în urmă, după ce s'a dat jos scena, a intrat în sală, în tactul focos al marșului nostru național, o ceată mândră de Călușeri, feciori de sat, în frunte cu dl. Filon Roman, învățător, cari în aclamațiile publicului au tucut Bătuta și Călușerul, stârnind un entuziasm general. Desigur acest punct a fost marea serei întregi.

Pe la 11 ore apoi au ajuns și vioarele la rând și s'a pornit o petrecere animată până'n zori. Păcat că a fost sala prea strâmtă pentru atâta tinerime dornică de joc.

Succesul a fost deplin, și moral și material. S'au încasat vre-o 1200 de coroane.

Excelența Sa a plecat la reședința Joi, în 13 iulie, cu trenul dela 10 ore a. m.

În acest chip au decurs serbările dela Ludoș. Ele vor rămânea multă vreme în amintirea celor cari au participat la ele. Și dacă au avut inimă participanții, nu vor putea să uite chipul unui preot ideal, care va putea zice la vremea sa, ca bătrânul Simeon: „Acum slobozește, Doamne, pe robul tău...“ că „Bună luptă m'am luptat, cursul am plinit...“ Și chipul unui dascăl de inimă, și a unor parohieni înțeleghători, cari ni-au gătit, nouă tuturor, și lor înșiși acestea clipe de înălțare și fetească.

Raportor.

Andrássy. Parlamentul actual e de-a dreptul amuzant. De zile întregi opoziția sub pretext că e adânc jignită de „disconsiderarea privirilor“ lui Coloman Tisza jun., face imposibilă ori ce discuție la chestia militară, ce preocupă azi spiritele mai mult decât oricând. Ședințele parlamentului consistă din cereri de concediu anume înscenate de câtră obstuanți, ca să aibă prilej de a cere votare nominală; din interpelări diferite și din glume mai mult sau mai puțin reușite, ce le fac contrarii, batjocorindu-se reciproc și procurând câteva momente plăcute publicului de pe galerii.

Și așa va fi, înainte. Obstrucția a declarat-o pe față toate nuanțele partidului independist, iar Iu-th, cel mai violent opozițional, inițiatorul acestei campanii de distrugere, pornită împotriva guvernului, a enunțat, că câtă vreme opoziția greu ofensată din partea lui Coloman Tisza nu va primi într-o formă oarecare satisfacție, în parlament nu se va discuta serios.

Între asemenea împrejurări sârmanul conte Iuliu Andrássy, deși și dânsul face pe opoziționalul, și deși e anunțat acuzat de o săptămână, nu ajunge la cuvânt.

Acum s'a pus cu binele pe lângă campionii opoziției să-i facă rând oarecum să-și rostească discursul „magistral“, de sigur.

În urma deselor solicitări în sfârșit azi d. Iusth s'a dat învins și se declarase învoit de a întrerupe obstrucția tehnică pe o zi, Ias' să-și rostească Andrássy discursul.

Dar numai o ședință. În urmă, iarăș votări, glume, râsete și ciondrăniri ca pân' acum. Și o să țină mult, pe semne, de oarece premierul Khuen declarase acum două zile, că are răgaz până în 1 Ian. 1913.

*

Ce zice Khuen-Héderváry? Premierul nostru e mare diplomat, păcat, că diplomația lui e prea transparentă. Trăsătura lui caracteristică este lipsa desăvârșită a sincerității. Nici o singură dată nu spune ce gândește, dar în schimb, ca să-i înțelegi intențiile, n'ai decât să iai totdeauna contrarul enunțaiunilor sale și ești sigur, că nu o să greșești prea mult.

Acum e în hal mare d. premier și de sală, de nevoie caută să arate o mutră cât de veselă la toate teșmecheniile obstuanților. Nu uită însă să dea din când în când câte un duș răcoritor svăpăiaților din opoziție, acordând convorbire câte unui gazetar. Interwievul cel din urmă ce i l-a luat un gazetar vienez a stârnit valuri mai considerabile în viața politică, spunând d. Khuen-Héderváry, că prea puțin îl importa atitudinea agresivă a minorității. Dânsul va aștepta liniștit sfârșitul obstrucției, că nu-l prea arde de legiferarea proiectelor militare până la 1 Ianuarie 1913.

Declarația și-a împlinit rostul, opoziția a luat la cunoștință avizul premierului. D-lui nu s'a mulțumit însă cu atât. Simția nevoia de a-și întregi declarațiile făcute. Azi publică în „Bud. Tudositó“ următoarele:

„Noi așteptăm, până ce obstrucția se va prăbuși. Acesta este singurul termin, existent pentru mine. Partidul nostru nu dovedește nici slăbiciune, nici impaciință și neînduplecat ține la voința sa, ca campania să o ducă în direcția indicată de conducătorii partidului guvernamental. Evenimentele din urmă nu o să producă spargere în partid, din contră au darul de a fortifica solidaritatea...“ etc.

Cu alte cuvinte faceți ce vreți, noi așteptăm.

Contrarii însă îl înțeleg perfect pe d. Héderváry. Ii grabă și n'are încătrău, caută pe orice cale să le ia obstuanților pofta de a duce lupta înainte.

Obstrucția slăbește?

Ședința Camerei.

— 20 Iulie.

După atâtea votări nominale, cari au furat atâta timp, în care s'ar fi putut face multe alte lucruri folositoare, opoziția pare a fi și ea plictisită de acest mijloc detestabil mai ales acum în dricul verii.

De aceea în ședința de azi s'au auzit multe voci, că obstrucția trebuie readusă iarăși în ogașa dela început, adecă deputații să piardă vremea cu discuții lungi asupra proiectului dela ordinea zilei. O zi două însă totuș va mai dura încă obstrucția tehnică în forma ei de până aci fiind unele restanțe de votări încă din zilele trecute.

În Ședința de Sâmbătă va vorbi contele Andrássy, care a trimis vorbă opoziției să-i permită să-și rostească discursul Sâmbătă, cu alte cuvinte opoziția să abdică deocamdată de armele obstrucției tehnice de până aci.

Interpelația deputatului Ivánka a produs în sânul opoziției mult sânge rău, pentru că nu anunțase opoziției cuprinsul interpelației sale. Era vorba, ca opoziția să dea o declarație de felul acesta printr'unul din oratorii să-i, dar la urmă s'a abzis de acest gând.

— 21 Iulie.

Opoziția s'a ținut de cuvânt și a abzis de votarea nominală. Dar n-a abzis și de obstrucția tehnică. Se pare că opoziția s'a lăsat influențată de un ziar maghiar, care scria, că opoziția din parlament nu e în stare să se facă cel puțin interesantă. Nu știe să afle vr'un mijloc nou de a face obstrucție tehnică. În ședința de azi opoziția a dovedit, că știe să facă și altcum opoziție. În loc de votare nominală s'a pornit din partea ei o lungă discuție de regulament înaintea ordinii de zi.

Dar acest nou mijloc n-a avut puterea să atragă prea mulți deputați la ședință, căci băncile au fost aproape goale. Cu atât mai împopulată a fost în schimb galeria.

Prezidează Berzeviczy.

Deputatul Justh János s'a ridicat cel dintâiu și a cerut ca în protocolul ședinței de ieri să fie induse numele tuturor acelor, cari nu participă la ședințe, acărui număr după apelul nominal cetit e foarte mare.

Kun Béla cere inducerea punctuală a timpului, când s'a deschis ședința.

După pauză se repetează aceleași scene ca și în zilele trecute, cu deosebirea numai că de astădată votarea nominală se cere cu privire la unele modificări neînsemnate cerute de deputatul Kun.

Apoi iar se cer concedii, cari nu se dau. Ministrul de finanțe Lukács prezintă proiectul despre convenția comercială interimară cu Japonia și Portugalia. Urmează alte votări pentru concediul lui Vertán.

CORRESPONDENȚE

DIN BUCOVINA

SCRISORI DIN CERNĂUȚI

Marele meeting al Românilor din Bucovina, cere printr'o petiție adresată Majest. Sale împăratului separare de Rutenii pe terenul bisericesc și conservarea caracterului românesc al metropoliei române. Deschiderea adunării și vorbirea d-lui dr. Ipolit Tarnavski, deputatul preotesc al Românilor.

Vremuri grele au venit asupra bisericii românești din Bucovina. Scutul de veacuri al naționalității române e amenințat cu nimicire din partea slavismului cutropitor pe pământul Bucovinei, pe acel pământ, care în timpurile de mărire ale neamului nostru ni-au dat pe cei mai mari apărători ai acestui neam și ai bisericii lui. Ingrijorați au chemat fruntași poporului toată suflarea românească din țară la sfat la Cernăuți. Mii și mii de Români au grăbit la chemarea aceasta din toate colțurile țării în frunte cu preoții și învățătorii, ca să se sfătuiască ce e de făcut în fața pericolului iminent. Nu e comună românească în tot cuprinsul Bucovinei, care să nu-și fi trimis reprezentării săi la soborul neamului. Peste 5000 de țărani, aproape 200 de preoți, cam tot atâția de învățători și o mulțime de alți intelectuali au alergat ieri, în 17 l. c. la Cernăuți. Spațioasa sală filarmonică s'a dovedit prea mică spre a cuprinde toată mulțimea adunată.

Adunarea o deschise la orele 3 p. m. d. profesor univ. dr. Ștefan Saghin, care după ce bineventează cu cuvinte calde pe cei adunați în numele dreptății spuse pe scurt următoarele:

„Providința dumnezească și împăratul ne-au chemat să fim apărătorii țării aici la marginea împărăției și să fim strajă la mormântul marelui Ștefan. În mormânt ne-ar blăstăma urmașii, dacă nu ne-am împlini cu sfințenie datorința. Dar la orice lucru bun se cere ajutorul lui Dumnezeu. Să ne înălțăm și noi din această adunare cugetele și inimile către cel Prea Înalt și să-l rugăm să ne lumineze mințile, ca să putem pași pe calea binelui și a adevărului și ca hotărârea ce o vom lua să fie spre folosul bisericii și al neamului!”

Propune apoi și adunarea primește cu înșufletire de președinte al adunării pe venerabilul bătrân, bar. Eudoxiu Hurmuzachi.

Se expediază câte o telegramă Majestății

Sale Impăratului și Ex. Sale metropolitului Vladimir de Repta.

Președintele adunării dă apoi cuvântul raportului, d-lui deputat dr. Ipolit Tarnavski, care înainte de a ceti petiția către M. Sa împăratul, rostește următorul discurs, des întrerupt de aplauzele și aclamările ascultătorilor:

Onorată adunare!

Mă întristează cauzele cari ne-au îndemnat să ne adunăm aici, dar totdeauna trebuie să-mi exprim și bucuria pentru grandiositatea adunării noastre.

Toți suntem adânc pătrunși de importanța momentului și cu toți ne dăm seama, că în mâna adunării de astăzi este pusă poate soarta și viitorul bisericii noastre.

Simțim că ziua pe astăzi e menită de a fi o zi memorabilă în istoria noastră bisericească.

Dacă ne aruncăm privirile asupra mulțimii, adunate astăzi aici, trebuie să ne cuprindă o înălțare sufletească și o bucurie deosebită, văzând, că Românul în astfel de clipe mari, când e vorba de apărarea bisericii și a limbei strămoșești, știe să fie la culmea chemării. Din toate unghiurile țărișoarei noastre au venit reprezentanți de ai tuturor păturilor, din cari se compune corpul nostru național. A venit nobilimea dărnicii noștri patroni bisericești, funcționari înalți de stat și o mulțime de preoți și de învățători. Din creerii munților au eșit neaoșii noștri Români munteni, fala națiunii românești din țară; din părțile Rădăuțului, Sucevei, Storjinețului și Siretului au venit fruntașii comunelor, puterea națiunii noastre; iar din jurul Cernăuțului și de peste Prut au venit frații noștri răzleți, a căror soarte este o luptă continuă în contra Slavismului. Au venit și de aceia, cari în lupta aceasta și-au pierdut în parte graiul strămoșesc, în inimă și simțăminte însă au rămas Români adevărați.

Toți-toți au grăbit astăzi încoace, ca să apere o cauză sfântă, să apere una din cele mai sfinte tradițiuni din câte le are acest crâmpel de pământ românesc, această frântură de raș, cum o numește poetul, să apere adevărul caracterului românesc al bisericii bucovinene. Peste 10 mii de Români și-au spus și întărit voința cu iscălitura lor proprie și alte 5 mii stau aici de față drept mărturie, că nu voiesc ca biserica românească, care au fost întemeiată de vovezii moldoveni, să se înstrăineze și să-și piardă caracterul ei românesc. Acești vovezii au ridicat pe aceste plaiuri din avere românească cu sudoarea muncitorilor și a salahorilor Români sfințele mănăstiri, aceste lăcașuri mărețe, la cari se închină și astăzi evlaviosul nostru popor. Aceste mănăstiri au fost înzestrate de întemeietorii lor cu moșii bogate, din cari fiecare bucățică de pământ a fost apucată și stropită cu sânge românesc.

Și ca și când ar fi presimțit acești vovezii că biserica întemeiată de ei pe aceste plaiuri va avea să poarte odată luptă grea pentru păstrarea caracterului ei românesc, mai mulți dintre ei au lăsat cu limbă de moarte, ca rămășițele lor pământești să fie îngropate în cuprinsul acestei țări între zidurile mănăstirilor ridicate și înzestrate cu averi din partea lor, ca asemenea unor sentinele mute să privegheze în toate vremurile, ori de se păstrează aici în țară nealterat odorul dăruit nouă de dânsii, biserica românească! Astăzi a venit timpul, când trebuie să arătăm că pricepem graiul acestor morminte, când trebuie să arătăm că suntem urmași vrednici ai acestor înaintași mari...

Încă din timpul împăratului Iosif II. a început să curgă din Galiția învecinată puvoilor Rutenilor în țărișoara noastră. Mulți și-au lăsat chiar legea trecând la biserica noastră și s'au așezat în satele românești lângă Nistru și lângă Prut. Și cine știe cât de greu învață Slavul o limbă străină și cu câtă neplăcere o vorbește, cine știe pe de altă parte cât de ușor învață Românul (de aici) limbă străină, acela ușor va înțelege, cum s'au putut ruteniza, în decurs de câteva decenii numai, o mulțime mare de sate cândva curat românești. Tot mai mult și mai mult s'au întins Rutenii în țară și mai ales în biserică. Post după post ni-au răpit ei la conducerea diecesei și astăzi cer chiar să aibă întocmai atâția reprezentanți la cărma bisericii, ba ce e mai mult cer și un arhieru, care după moartea iubitului nostru arhipăstor să ajungă chiar metropolit. Ce s'ar întâmpla atunci, ușor se poate prevedea. Metropolitul rutean cu consilierii

săi ne-ar cârmui și pe noi Români, se înțelege că numai spre binele nostru nu. Limba ruteană ar ajunge să fie limba primă în diecesă, pe când limba română s'ar degrada la locul al doilea.

Ca să nu mai ajungem aceste zile de rușine și de ocară pentru noi Români, nu ni rămâne alta, decât să rugăm pe Maiestatea Sa, prea bunul nostru împărat să se indure prea grațioasă și să încuviințeze, ca pentru Rutenii bucovineni să se înființeze o episcopie proprie, iar nouă să ne rămână mitropolia românească, așa cum am moștenit-o dela strămoși. Iată asta se cere în petiția de care e vorba și care are să fie predată încă și Ex. Lor: mitropolitului, ministrului-președinte, ministrului de cuite și președintelui țării cu rugămintea, ca Ex. Lor să binevoiască a sprijini petiția aceasta la Maj. Sa.

Petiția a fos compusă după multă precumpănire și chibzuință de fruntașii clerului nostru în conștelegere, cu fruntașii mirenilor. Și dacă cineva nu s'ar încrede pe deplin în acești fruntași ai neamului nostru, acela să asculte de povăta istoriei, care a fost întotdeauna o învățătoare infalibilă a omenirii.

În două rânduri s'au aflat Români ardeleni cam în asemenea situație, cum ne aflăm noi astăzi. La anul 1848 era vorba de unirea Ardealului cu Ungaria. Făcutu-s'a unirea cu învoirea Românilor? Nu! Prin graiul marelui Român Simeon Bărnăuțiu, care a ținut în chestia aceasta un discurs memorabil în 2 Maiu 1848 în Blaj, s'au declarat ei în contra unirii. În entuziasmul său sfânt pentru cauza cea mare a rostit S. Bărnăuțiu cuvintele: Mai bine să ne coborim toți în morminte la părinții noștri încoronați cu glorie, decât să lăsăm un amestec înfam fericiților noștri strănepoți. 50.000 de Români au votat sub impresia acestor cuvinte pentru autonomia Ardealului și în contra unirii cu Ungurii. Astăzi fericesc Români această hotărâre de pe câmpul libertății, căci prin aceasta s'a pus baza politicii lor de mai târziu, politică, care i-a întărit ca națiune și i-a ferit de maghiarizare.

Dela nimicirea vechei lor metropolii și până la 1864 au fost Români ardeleni uniți cu Sărbii pe terenul bisericesc, așa cum suntem noi uniți până acum cu Ruthenii. În acest an însă au rupt ei legătura aceasta, deși în urma separării li-s'au reclamat o mulțime de jertfe materiale. Și-au înființat metropolia și episcopiile lor proprii și biserica lor a devenit zidul cel mai tare de apărare în contra maghiarizării. Ceeace a fost bine și de folos nespuse de mare pentru frații noștri ardeleni, aceea în asemenea împrejurări trebuie să fie de folos și pentru noi.

Drept aceea să zicem și noi într'un glas: Destul cu amestecul cu Rutenii, prin care am pierdut noi atât de mult! Despărțea-se ei și își formeze o episcopie proprie, iar metropolia și metropolitul să ne rămână nouă!

*

Cam în senzul acesta a fost compusă și petiția adresată Maj. Sale și provăzută cu aproape 20 de mii de iscălituri. Dintre multele telegrame sosite în decursul adunării, relevă telegrama sosită din Viena de către cei 5 deputați români ai Bucovinei, care îndeamnă pe Români la unire și care a provocat un adevărat entuziasm în auditor, cu atât mai vărtos că știut este, ce desbinare s'a produs în timpul din urmă chiar între deputați. Deu Dzeu ca cei puțin acum când trecem prin momentele acestea istorice să se sălășuiască în inimile fraților bucovineni mult dorita pace și unire.

Correspondent.

Univ. med.

dr. VICTOR GRAUR

medic școlar calificat, profesor de igienă,
institut de dentistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22.

Etajul I., în fața pal. administrativ (comit.)

Litere — Arte — Științe

CIREȘULUI

Cireș bătrân — la margine de vale —
Te stângi și tu în asta primăvară,
Ce trist e glasul ramurilor tale,
Când se pornește vânt în fapt de vară.

Sub dulce umbra ta odinioară
Mi-ai depănat povești cu-atâta jale...
Și 'n suflet mi-ai cântat o doină sfântă
Tovarăș pe întreaga vieți-mi cale...

Așa 'n zburdalnica-mi copilărie
Duram noi lume dulce și curată...
Cântând tot alte vremi cu poezie...

Azi drag cireș podoabele-ți uscate
Imi spun de scumpe vremi de altădată...
Dar astăzi lumea-i crudă și pustie!...

Val. Bora.

Figuri din Ardeal

„Oameni cari au fost”: Șaguna, Barițiu și Popea, văzuți de d. Iorga.

D. Nicolae Iorga, savantul distins și scriitorul inepuizabil care nu ostenește nici odată când e vorba să muncească în folosul lumii și al culturii, a tipărit un nou volum: *Oameni cari au fost*.

De astă dată noul volum al d-lui N. Iorga pe lângă importanța literară și științifică pe care orice lucrare eșită din peana acestui mare scriitor, prezintă pentru Românii din Ungaria — special o însemnătate cu totul deosebită, deoarece printre „Oamenii cari au fost” se află multime de figuri scumpe cari au trăit, s'au sbumciumat și au strălucit în Ardeal.

În noua lucrare a d-lui Iorga, — alcătuită din articole publicate la diferite ocazii în *Sămănătorul* sau *Neamul românesc*, — vedem strecurându-se în trăsături caracteristice, vii, scârteitoare de înțelegere adâncă a sufletelor lor umbrele lui Teofil Frâncu, Andreiu Șaguna, Gheorghe Barițiu, I. Pop Reteganul, Timotei Cișariu, episcopul Popea, Ioan Lăpădatu, Iosif Vulcan, Vicențiu Babeș, Simeon Bărnuț, Coriolan Brediceanu, A. Mocsonyi, Aurel Murășianu, Augustin Bunea, I. Rusu-Șirianu, Adelina Tăslăuanu, Iosif Șterca-Șuluțiu, Nicolae Densușianu, episcopul Popea etc.

Și toate aceste limpezi evocări apar în cadrul vremii în care au trăit, cu deslușirea competentă a influenței ce ei au exercitat asupra vremii lor, cu aprecierea plină de autoritate a operei lor, într-o lumină de simpatie ce se desprinde din tot ce scrie d. Iorga despre Români din Ungaria. Pentru fiecare din fruntașii cari au ocupat un loc de seamă în politica sau în viața culturală românească din Ungaria, d. Iorga găsește caracteristica adevărată, cuvântul bun cel mai potrivit, meritul ce trebuie relevat. Cu o agerime de distincție neîntrecută, eminentul istoric face dreptate istorică într-o vreme în care patimile stăruite de cei dispăruți nu s'au potolit încă cu desăvârșire și așează în panteonul național, după dreptate și cuviință, într-o parte pe eroii faptelor și în alta pe aceia cari rămân nemuritori prin operele lor scrise.

Dar, fiindcă această colecție poate să intereseze pe cetitorii *Românului* nu numai prin valoarea lor documentară și literară, ci și din cauza cultului pe care Ardelenii îl poartă marilor adormiți ale căror siluete d. Iorga le-a schițat în noua sa lucrare, vom reproduce, în grabă, pasagiile principale prin care autorul caracterizează operele sau sufletele lor.

*

În fruntea tuturor, găsim portretul marelui arhieru și mitropolit Andrei baron de Șaguna, a cărui maiestoasă figură d. Iorga o zugrăvește în următoarele rânduri:

„Puține nume sunt așa populare în Ardea-

lul românesc ca al lui Șaguna. Chipul lui cu ochi străbătători și larga barbă respirată e în mintea tuturor; și în conștiința generală, mult mai simțitoare și statornică acolo, a intrat fapt definitiv că acest maiestos bătrân a fost pe Scaunul său de episcop, ca de pe un tron de Rege, un cărmucitor de oameni, și un îndreptător al vremurilor, — cărora nu li s'a supus ca exemplele obișnuite ale omenirii ci le-a întors de pe povârnișul lor spre culmea lui. Cât se va vorbi limba noastră pe cealaltă cină a munților-părinți, Ardealul de legea Răsăritului — și poate mâne și cel unit cu Roma — va ține minte acest fapt“.

Răsfoind cu nesăț cartea care închide, în paginile ei multe, curat tipărite în tipografia dela Vălenii-de-Munte, atâtea evocări strălucite, și trecând peste August Treboniu Laurian, Teofil Frâncu, Anghel Demetriescu, Stirbey-Vodă, Alexandru Odobescu, Anton Pann, zjungem la marele Gheorghe Barițiu „care a fost atâtea vreme fruntașul pe toate tercurile și conducătorul Românilor din Ardeal“. Importanța pe care istoricul nepărtinitor o recunoaște acestui luptător, care cât a trăit a umplut o epocă cu numele lui răsunător, d. Iorga o deslușește astfel:

„Deci scrisul lui Barițiu, așa de imbielsugat, a fost practic și trecător: el a fost ca acea parte din apa cerurilor pe care pământul o înghite fără a mai da răuri veșnice, dar din care se înalță pe câmpiile de catifea verde și de aur palid hrana miilor de oameni, cari adesea uită să mulțumească. Sunt oameni a căror chemare e de a fi ziarști: oameni cari înțeleg repede, se înflăcăreză o clipă, vorbesc cu convingere și ușurință, dar nu păstrează totdeauna pe-a doua zi ideile cari păreau că-i stăpânesc și sentimentele de cari se arătau sguđuși. Cu Barițiu nu e însă așa. El era o fire adevărat românească, având o reflexivitate adâncă, îndărătnică în urmărirea scopurilor sale, o deplină consecvență și darul de „a ține minte“ din care se întemeiază caracterele puternice și vrednice de respect. Avea în adevăr talent literar: un talent foarte sobru, cu multă pază în alegerea și în rânduirea cuvintelor, puțând să miște însă foarte mult atunci când un sentiment de revoltă sau un avânt ce nu se mai poate opri rupea zăgazul cel tare. În chestii culturale foarte înalte și gingașe, el avea de mult păreri pe care le-a învins pe urmă, târziu de tot, în zilele noastre.“

„La 1848 și după această dată, activitatea politică venea pe planul întâi pentru Românii din Ardeal. El se supuse și veni și la acest asalt. Și iarăși, pe când Asachi făcea mătâni înaintea sfințiilor Lor Muscalii, iar Eliad, pierzându-și cumpătul, se improviza dictator revoluționar și semi-zeu în numele Libertății, Barițiu fu sânul poporului“.

*

Despre episcopul Popea al Caransebeșului, d. Iorga scria, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de când răposatul ierarh îmbrăcase rasa călugărească:

„Anume P. S. Sa reprezintă în biserica ortodoxă din regatul unguresc cu desăvârșire un vechiu tip simpatic de cleric: „șagunistul“. Iar în timpul când nu mai găsim acolo scriitori printre arhierii noștri de amândouă confesiile, episcopul de Caransebeș e un om deprins cu lucrul literar, un om de-o înaltă cultură, care a simțit încă din tinerețe iubirea de știință și a înțeles, că un popor nu se ține numai din materialitatea bunurilor, ori cât de imbielsugate, ale acestei lumi, ci și din pânea sufletească, prin care capătă conștiință de sine, încredere în viitorul său, mândrie față de alte neamuri, simț pentru idealul care unește pe oameni mai presus de interesele și de patimile lor, trecătoare și nemernice, și-l fac să se poată păstra, în mijlocul celor mai vrășmașe vijelii și al pornirilor celor mai îndârjite împotriva lui“.

Într'un număr viitor vom continua să răsfoim această importantă colecție a dlui Iorga.

P. Locusteanu.

INFORMAȚIUNI

Arad, 21 Iulie 1911.

Mersul vremii.

— Raportul institutului meteorologic —
O scădere prea neînsemnată a căldurii. Lipsă de ploi.

Prognostic telegrafic: Foarte cald, secetă.
Temperatura: 29.4 Celsius.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kigr.)

Grâu pe Oct.	Cor.	11.04
Secară	„	9.05
Cucuruz pe Iulie	„	—
„ August	„	7.55
Ovăs pe Oct.	„	8.04
Cucuruzul pe Maiu 1912	„	7.14

In o seară frumoasă

Veneam acasă cântând... Veneam dela iubita mea, din grădina ei albă, din grădina cu trandafiri albi — și aduceam cu mine cântecile ei, zimbetele și dorurile ei de aur — veneam dela iubita și pașii mei erau ușori, căci duceau fericirea mea...

Și strada era moartă... dormeau casele negre, și nu clincăneau căruțele pe drum — mirosul îndepărtat și albastru al codrului, întindea vălul adânc și bogat al primăverii pe orașul obosit — felinarele ardeau cu focul lor mistic; mai rătașea vre-un câine cu perii zbârliți de foame și de ploi triste, mai răsuna câte o sireună de fabrică, ca o ultimă adiere a vieții, apoi toate se făceau mai negre și mai tăcute și cum mă duceam pe stradă cântând încet, păream o viață rătăcită într'un cimiter.

Veneam cântând... Și deodată, în fundul străzii văzui o casă cu patru ferestri iluminate... Zarea curgea palidă din ferestri, și casa era mută și zidită în tăcere, păreții ei luminau alb în seară...

Și cele patru ferestri ardeau în o flacără palidă, lumina lor se reflecta pe stradă, ca scilipiri bolnave de-un soare adormit.

Și cum mă apropiam de casa cu ferestri luminate, mă gândeam fericit, că în casa asta va fi serată, și nuntă, că se sărută doi îndrăgostiți, ori cântă vre-un artist mucalit și societatea binecrescută îl ascultă cu evlavie, mă gândeam, că în casa asta, cu ferestri luminate, zace și cântă viața și sinceri se resfăță în zare și flori și parfum și femei frumoasă, cu păr blond... mă gândeam.

Și am conținut cu cântecul meu adus dela iubita, ca să pot asculta și vedea mai bine și mai mult — pășeam încet și cele patru ferestri erau tot mai aproape de mine...

Și când am ajuns în fața casei, m'am oprit la o fereastă luminată și am privit înlăuntru.

— Era o odaie tristă... Și un sicriu era în odaie și în momentul când am privit înlăuntru, văzui pe doi dricari punând pe-un mort bătrân în sicriu. Și un dricar își șterse fruntea, iar al doilea puse două lumânări la capătăiu — și auzeam, că în odăile de-alături plâng mulți...

Emil Isac.

De-ale noastre.

Două concursuri. I. Pentru ocuparea postului de profesor la institutul pedagogic diecezan gr-or. rom. din Caransebeș pentru obiectele: *Limba și literatura maghiară și Limba și literatura germană*, eventual alt obiect corăspunzător se escrie din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Beneficiile:

1. Salar fix anual 1600 cor.
2. Un adaus de scumpete de 20% la salariul fundamental.
3. Dela definitivare în relut de cvartir 400 coroane.
4. Dreptul la cinci (5) cvinvenale á 160 cor., socotindu-se aceasta dela definitivare.
5. Dreptul la penziune în senzul statutelor de penziune.

Competenții pot fi numai Români gr-or. și au să producă:

1. Extras de botez.
2. Atestat de maturitate.
3. Absolutorul dela universitate despre studii pedagogice sau filozofice.
4. Eventuale atestate de cenzură.
5. Atestate despre eventuale servicii de până acum.

Caransebeș, din ședința conzistorială școlară ținută în 30 Iunie 1911.

Dr. E. Miron Cristea m. p., episcop.

*

II. Pentru ocuparea postului de profesor la institutul pedagogic diecezan gr.-or. român din Caransebeș pentru științele pedagogice, ca obiecte de specialitate se scrie din nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Beneficiile:

1. Salar fix anual 1600 cor.

2. Un adaus de scumpete de 20% la salariul fundamental.

3. Dela definitivare în relut de cvartir 400 coroane.

4. Dreptul de cinci (5) cvincvenii á 160 cor. socotindu-se acestea dela definitivare.

5. Dreptul la penziune în sensul statutelor de penziune.

Competenții pot fi numai Români gr.-or. și au să producă:

1. Extras de botez.

2. Atestat de maturitate.

3. Absolutor dela universitate despre studii pedagogice sau filozofice.

4. Eventuale atestate de cenzură.

5. Atestate despre eventuale servicii de până acum.

Deoarece conform planului de învățământ profesorul pentru științele pedagogice este îndatorat să conducă și școala de aplicație de pe lângă institut în petiția de concurs să se facă evident aceasta având recurenții să dovedească că au făcut practica într'un seminar pedagogic pe lângă universitate.

Caransebeș, din ședința conzistorială școlară ținută în 30 Iunie 1911.

Dr. Miron E. Cristea m. p. episcop.

Concurs la internatul de fete din Beiuș. Terminul pentru primirea elevelor în Internatul „Pavelian“ de fete împreună cu școala civilă din Beiuș prin aceste îl fixăm pe ziua de 1. August n. 1911. Elevele, cari doresc a fi primite în acel Internat, suplicile lor îndreptate către Ordinariatul episcopesc gr. cat. de Oradea-mare și înzestrate cu extras matricular de botez, cu testimoniu de pe anul școl. din urmă, cu atestat medical, că suplicanta în privința sănătății este aptă pentru institut, precum și cu atestat de revaccinare, până la termenul indicat vor avea să le susțearnă încoace. Recursurile intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Taxa de întreținere pe un an o fixăm în 300 cor. și 70 cor. pentru uniformă.

Oradea-mare, la 15 Iulie, 1911.

Episcop Dem. Radu.

NB. Elevele, cari doresc a intra în internat ca plăitoare, suplicile lor, după 1 August, le pot trimite și de a dreptul la Rectoratul institutului.

Convocare. On. membrii ai despărțământului VIII Deva al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, precum și toți binevoitorii și sprijinatorii culturii poporului nostru sunt poftiți să ia parte la adunarea care se va ținea la 30 Iulie n. 1911, orele 11 a. m. în biserica gr.-or. română din Hunedoara cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Alegerea: a) comisiei cenzurătoare și b) pentru câștigarea de membrii noi și încasarea taxelor. 4. Raportul comisiilor esmise. 5. Disertațiuni. 6. Alegerea comitetului. 7. Alegerea alor 2 membrii pentru reprezentarea despărțământului la adunarea jubilară din Blaj. 8. Eventuale propuneri. Pentru comitet: dr. Virgil Olariu, director. Nicolae Macrea secretar.

— **Despărțământul Năsăud** al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ invită pe această cale pe toți binevoitorii și sprijinatorii acestei instituții culturale la adunarea sa cercuală generală, care se va ținea Duminică în 20 August st. n. în frunța comună Rodna Nouă cu următorul program: 1. Deschiderea adunării prin președinte la 10 oare a. m. 2. Raportul secretarului despre activitatea despărțământului în anul expirat. 3. Raportul cassarului pro 1910 și preliminarul anului 1911. 4. Esmierea alor 2 comisii: a) pentru cenzurarea rapoartelor; b) pentru înscrierea de membrii. 5. a) Prelegeri populare; b) Istoricul despărțământului Asociațiunii dela înființarea lui până în zilele noastre, prin dr. Nestor Șimon secretar la fondurile grănițarești. 6. Raportul comisiunilor esmise sub punctul 4. 7. Instituirea unei agenții și a unei biblioteci pentru comuna Șanț. 8. Aranjarea unei expoziții industriale și împărțirea

de premii. 9. Alegerea delegaților pentru adunarea generală dela Blaj. 10. Designarea locului pentru adunarea generală cercuală din anul viitoriu. 11. Eventuale propuneri, cari vor fi a se înainta cu cel puțin 5 zile înainte la birou. 12. Închiderea adunării. Din ședința comitetului despărțământului Năsăud al „Asociațiunii“, ținută în 30 Iunie 1911. Ioan Păcurariu, director. Emil Tișca, secretar.

În loc de anunțuri de logodnă. D. Ioan Rebeș, funcționar la „Albina“ în Sibiu și logodnica sa, dșoara Anuța Burdan din Boroșineu, au binevoit a răscumpăra obișnuitele anunțuri din prilejul fericitei lor logodiri cu cor 10, dăruite „Fondului Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăceilor meseriași“. Pentru acest dar, dorind fericire, exprimă mulțumită sinceră, pentru comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“. V. Tordășianu, president.

Necroloage. Consiliul de direcțiune și corpul funcționarilor institutului de credit și economii „Economul“, aduce cu profundă jale la cunoștință trecerea din viață a devotatului jurisconzult al institutului, d. dr. Victor Poruțiu din Cluj avocat, fost președinte al comitetului de reviziune și membru în direcțiune repusă subit la 17 Iulie n. 1911, orele 11 a. m. în vârstă de 39 ani, lăsând unanime regrete în familiile tuturor, cari cunoscându-l au știut apăsarea și jalea.

Rămășițele pământești ale neuitatului defunct se vor depărtăra pentru vecinica odihnă Mercuri, la 1 Iulie n., orele 3 p. m. în comuna Dezmir.

Fie-i țărâna ușoară și arăntirea neștearsă!

— Înfrății de răspunsă durere aducem la cunoștința tuturor rudelor, prietinelor și cunoșcuților, că prea iubitul și scumpul nostru soț, tată, frate, ginere, socru și cumnat Aurel Ma in, consilier de compturi, din Caransebeș a trecut la cele eterne azi în 18 Iulie a. c. în al 51-lea an al e-tății, după un morb greu și îndelungat și după o viață laborioasă dedicată familiei și binelui comun.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre odihnă veșnică în 20 Iulie a. c. n. la orele 4 d. a. în cimitirul bisericeii gr. or. din loc.

Odihnească în pace!

— Comunitatea de avere a fostului reg. conf. romano-banatic nr. 13 anunță cu durere trecerea la cele eterne a credinciosului și zelosului ei consilier de contabilitate Aurel Marin întâmplată în Caransebeș la 18 Iulie st. n. 1911.

Remășițele scumpului decedat se vor așeza spre vecinica odihnă în cimitirul gr. or. român din loc la 20 Iulie 1911 st. n. la orele 4 după amiaz.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Din patrie.

Răzbanare pentru purcei. Pe linia de către Budapesta înaintea gărei din Polgárdi, Miercuri spre inserate s'a oprit ac-celeratul subit. Călătorii nu înțelegeau ce s'a întâmplat. În fața locomotivului, la o distanță de câțiva metri, pe șine era mor-man de piatră.

Aceasta a observat-o frânarul de a împiedecat trenul. Mormanul era adunat cu puțin înainte, vădit cu intențiunea de a deraia trenul. Nici nu avuseră nevoie să caute prea mult după făptuitor, veni fără să-l caute cineva de-a dreptul la călăuz să se certe. Era un băețandru, abia îi răsăriau mustațele. Cu ochii scânteitori de ură, certa pe conductor, pentru că trenul de dimineață, cu toate că dăduse signal, nu se oprit, ci îi tăie un porc din turma, care chiar în momentul fatal trecea șinele.

Nu nega faptul. A juruit să-și răz-bune purcelul. Că nu i-a succes? Regretă mult.

Trenul plecă înainte, ducând și aten-tatorul cam găgăuț cu el. Impiegații tren-ului l-au predat jandarmeriei din Pol-gárd.

Din pašalicul Turzii. „Foaiei Poporului“ i-se scrie: Călăul culturii noastre din comitatul Turda-Arieș, inspectorul regesc dr. Ballo, e transferat de ministrul de școale în comitatul Turocz. Ca să-și încoroneze opera sa de maghiarizare în acest comitat, în 1 Iulie a refuzat subscrierea chitanțelor pentru ajutorul de stat al învățătorilor noștri, pe baza, că nu sunt prevăzute cu pecetea în limba statului; și așa bieții dascali nu și-au primit salariul.

Deocamdată e mare bucurie, că ne-am scăpat de el. Vom vedea cine-i va fi succesorul. La plecarea, de merinde îi dorim din inimă că-lăului Ballo, ca din Turocz peste un an să ajungă în Arva, de acolo peste o jumătate de an s'o tulsească nu încoace, fără tot mai spre nord, până va ajunge la neamurile lui din Rusia. Acolo ri-dice învățământul poporal după calapodul lui, iar nouă ne dea pace. Așa să-l călăuzească Cel de sus. — Rap.

Dor de cirașe. Lui Ghiță Lupu Țiganului din Perleu îi era dor de cirașe. Cum însă el nu avea, căutase pe la alții, lucru firesc. Văzuse el bine, că gazda Ion Sârbu ieri își dusesese recolta acasă. Gândi una și se hotărî să dijmuiască ci-reșele acele frumoase, moacre. Abia a apucat să se însereze, plecă la drum. Se furisă în curtea lui Sârbu și aștepta pitulit momentul, când se duc casnicii la culcate. Cirașele erau într'o bādanie mare în mijlocul curții. Țiganul tiptil-tip-ti se furisă și se cătăra pe bādanie. Fiind aceasta cu pereții înalți trebuia însă să se plece binișor la cirașe. Și mânca cu nesăț Țiganul. Dar într'o clipă fatală căzu cu capul în cirașe și sârmanul era în așa situație, încât nu putea să scape cu nici un preț.

Bietul s'a înecat în cirașe. Dimineața l-au aflat mort în bādanie pe Ghiță Lupu.

Un Țigan la mărturie. În fața președintelui unui Tribunal din patrie un Țigan lăutar, cânta din gură, de credeai că e la o nuntă.

Ce se întâmplase?

Țiganul era așa de gângav, încât îi era cu neputință să rostească două vorbe la înțeles; numai când cânta, roștea vorbele ca oamenii. Lucrul acesta era cunoscut de tot orașul. În ziua aceea Țiganul fusese chemat să fasoneze ca martor. El începu:

Ddddmmnule Pppppreședddinte că că că când aaam aaajuns la la la ffffața loocului...

— Ian stăi, îi zise președintele, cântă-ne mai bine declarația d-tale.

Și Țiganul cântă aceea ce știa pe melodia unui cântec de dragoste.

Dela frați

În urma inundațiilor. Acum, când năvălirea potopitoare a râurilor s'a oprit, când apele s'au retras, o priveliște stranie se desfășoară ochiului celui mai milos. Intinderi nesfârșite de pământ muncit au fost devastate, recolte întregi distruse. Pe unde a trecut șiroiul distrugător al apelor, n'a rămas decât sărăcie și noroi.

Dar mai trist este, că această mare nenorocire a lovit în primul rând tot pe nefericitul și săracul țaran. Toată munca lui a fost nimicită, toate speranțele de trai pe un an întreg sdrobite.

În județele Covurlui, R-Sărat, Putna și Neamț, în special, recoltele țărănești au fost cu desăvârșire prăpădite. Acest dezastru amenință țărănimirea din partea locului cu un an cumplit de lipsă și foamete.

Pentru a se preîntâmpina o asemenea nenorocire mare, s'a luat nobila inițiativă de a se forma comitete cari să adune sumele necesare pentru despăgubirea țaranilor păgubiți.

În fruntea acestei nobile inițiative stau AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria. Moștenitorii Tronului au deschis o listă de subscripție, pe care, desigur vor subscrie toți oamenii cu dare de mână. În fruntea acestei liste s'a înscris M. S. Regele cu suma de 20.000 lei. Cu prilejul acesta, Suveranul a dat încă o înaltă dovadă de ecoul puternic ce-l găsec în inima sa generoasă toate suferințele și nenorocirile țaranului român.

Guvernul deasemenea a luat măsuri să se deschidă importante credite în vederea ajutorărei inundațiilor din Moldova,

Creșterea populației României. După ultimele constatări statistice, în cei din urmă 11 ani populația României a crescut cu un milion de suflete. Sporirea cea mai însemnată se remarcă, de sigur, tot la sate. Prin urmare, și acest nou prilej de mândrie națională ni-l dă tot nenorocitul nostru țaran.

Care va să zică, după aceste constatări, România de azi are 6.966.002 locuitori. Dacă la această sumă, se adună și cei 163.000 străini stabiliți în țară în ultimii 11 ani, atunci populația totală a României trece azi de 7.100.000 locuitori.

Mareșalul Nogi în București. Aseară a sosit în București mareșalul Noghi, viteazul învingător japonez dela Port-Arthur. Marele general a venit la noi ca să se convingă parsonal de valoarea soldatului nostru și de admirabila organizație a armatei române, despre care bătrânul cuceritor al Port-Arthurului a auzit vorbindu-se de câtră niște ofițeri japonezi cari ne-au vizitat acum câțiva ani.

Mareșalul Nogi și suita sa au fost azi pe poligonul de tragere dela Dadilov, unde au asistat la exercițiile de tir. De față a fost și d. N. Filipescu, ministrul de război. Marele general se va duce la Sinaia, unde va fi primit în audiență de M. S. Regele.

Intr-o convorbire acordată unui colaborator al *Minervei*, mareșalul Nogi a făcut următoarele măgulitoare declarații privitor la țara noastră:

„Sunt bătrân e adevărat, și ași avea scuza oboselei, dar vă mărturisesc că trecând prin frumoasa și pitoreasca dv. țară fără toate neajunsurile vârstei, au dispărut, farmecul noutăților, liniștea câmpiilor, mângându-mi privirile mele, care au văzut atâtea...”

„Țara dv. este foarte frumoasă — continuă mareșalul Nogi — și foarte mănoasă. Poporul este tot așa de vesel și vioi ca și natura de aci și bănuiesc că în dv. trăește o rasă viguroasă și până de viitor.

„Constată însă, că poporul dv. este foarte primitiv. Vă mărturisesc că la o astfel de primire călduroasă și entusiastă nu mă așteptam. Regret că sunt nevoit să stau așa puțin în această frumoasă țară, despre ale cărei virtuți mai ales militare am auzit vorbindu-se cu admirație, fapt, care, m'a îndemnat să o cunosc mai de aproape.

„Impresiunea începutului este foarte puternică și sunt convins că surprizele mele, vor crește cu fiecare clipă.

„Sunteți un popor cu un frumos viitor și simt o deosebită satisfacție că am întreprins această călătorie, care îmi îmbogățește în mod prețios, cunoștințele mele, cu privire la orientul cu opean“.

Bucureșteanul.

Petrecheri.

Serbările din Iernot. Duminecă, 16 Iulie n., Iernotul unguresc de alfadată a avut un adevărat aspect românesc. În ziua aceasta comitetul despărțământului Diciosânmărtin al Asociațiunii și-a ținut aci adunarea de primăvară, care a succedat peste așteptare.

S'a cetit raportul despre activitatea despărțământului. Raportul dovedește o acțiune bogată și rodnică. S'au citit și două prelegeri instructive pentru popor, una din economie iar alta din istoria națională. La oteul Cental a avut loc o petrecere populară, unde s'au jucat cele mai frumoase jocuri românești de flăcăi frumoși din satele din jur, apoi într-o sală am admirat frumoasa expoziție de cusături și țesături românești. Am observat o cămașă de pânză cusută acum 120 ani, apoi învâitoare de perini de acum 80 ani, toate din pânză, cusute cu motive adevărat naționale.

Seara a avut loc un frumos concert cu următorul program:

„Triumful așteptării“ de Al. Vlăduță, declamată de d. Arion Pescariu. „Clevetici“, ultrademagogul de Alexandri, monolog predat de d. Zaharie Boila. „In rariște...“ romântă „Doina Mureșului...“ cântate de d. Const. Mușlea. „Cireșul“ monolog din nemțește de Horia Petrea Petrescu, predată de dșoara Maria Papiu. „Dela nord la sud“ comedie într'un act din italienește de Z. Bârsan jucată de d. Arion Pescariu dșoara Eufemia Papiu, d. Zaharie Boila și dșoara Aurelia Papiu.

Toate punctele din program au fost predate foarte bine, iar diletanții au fost răsplățiți cu aplauze și de mai multe ori chemați la rampă.

Laudă și mulțumită se cuvine însuflețitului advocat dr. Romul Boilă dir. despărțământului, pentru zelul și abnegațiunea ce depune pentru desțelenirea ogorului național din aceste părți, precum laudă se cuvine și bravilor conducători ai poporului din aceste părți, cari și ei lucrează neîncetat alături de bravul director al despărțământului Diciosânmărtin.

Rap.

Din străinătate.

Conflictul din Maroc. Referitor la compensațiile, ce le-ar cere Germania în Congo pentru Maroc, prim-ministrul Caillaux a declarat, că aceste pretenziuni ale Germaniei nu pot fi serioase, de oarece în chipul acesta toate puterile signatara dela Algeciras ar putea cere recompensații dela Franța, încât Franței nu i-ar zjunge coloniile din Africa. Atât Germania, cât și Franța caută o cale de mijloc, prin care s'ar putea împăca interesele ambelor state. În legătură cu gravitatea situației se vestise, că secretarul de externe Kiderlen-Wächter ar fi călătorit în Norvegia, unde petrece împăratul, ca să-i refereze asupra afacerilor externe.

Știrea aceasta a fost lansată la bursă cu scopul de a prezenta stadiul tratativilor într'o lumină favorabilă. Adevărul este, că secretarul petrece și acum în Berlin și nici n-are de gând să-l părăsească în grabă din cauza tratativilor, cari vor decurge poate încă mult timp.

Mișcarea monarhistă din Portugalia. După cum se știe conjurații portugezi cari operează la granița spaniolă primesc bani din Brazilia.

În cursul ultimelor zile au primit din nou mai bine de un milion de lei.

După cum se afirmă, regina Amalia, mama ex-regelui Manuel, trimite și ea bani monarhiștilor, dar nu e mulțumită cu mersul mișcării.

Regina ar fi comunicat șefilor monarhiști că nu va mai putea face noi sacrificii, dacă monarhiștii nu vor face ceva real.

O mare parte de rezerviști chemați de curând sub arme și trimiși la Nord, au fost rechemăți la Lisabona.

Ministrul de război explică această măsură prin faptul că, în baza convenției ce există între Portugalia și Spania asupra expulzării conjurațiilor portughezi din provincia spaniolă Galicia, prezența trupelor de Nord nu e necesară.

Corespondentul ziarului „Kölnische Zeitung“ în regiunea revoluționară din Portugalia, anunță că conjurații dispun de o perfectă înarmare.

După unele știri ei ar dispune de 50.000 oameni, mulți bani și automobile excelente; apoi perfecte aparate pentru semnale luminoase.

Paza la graniță a fost întărită.

*

Ziarul „Vossische Zeitung“ anunță, că mai mulți suboficieri au fost trimiși prin țară să facă propagandă pentru republică. Pe când însă căutau să convingă poporul despre avantajile republicei, acesta izbucni în urale la adresa Monarhiei, a bisericii și religiunii.

Poporul s'a înfuriat într'atâta împotriva suboficierilor, le rupse steagurile republicane și se încinse o luptă strașnică pe stradă între popor și armată.

Au fost număroși răniți.

Intr'un departament al castelului regal s'a dat de un număr mare de scrisori ale fostului rege Manuel. Din ele se poate vedea, că regele a fost pregătit pentru revoluție și că, pentru înăbușirea ei intervenise la dinastia din Anglia. Pentru sprijinul ce l-ar fi dat Anglia, Manuel i-a făgăduit toate coloniile spaniole din Africa. Cabinetul englez a respins însă de nenumărate ori cererea lui Manuel.

Scrisorile au produs senzație.

Incidentul din Tripolis. Telegrama anunță ziarului din Roma un grav incident petrecut la Tripolis. Vice-consulul englez, un om bătrân și funcționar liniștit, a avut un violent schimb de

cuvinte cu un ofițer turc, care l'a maltratat apoi cu un baston deși stia cine este.

Incidentul va avea probabil urmări diplomatice.

Turburări greviste la Anvers. O ciocnire s'a întâmplat aseară între greviști și impiegatorii societății de navigație „Red Star Lina“ care însoțeau pe lucrătorii angajați. Când poliția a intervenit, a fost atacată de mulțime; polițiștii au făcut uz de arme de foc și au ooperat mai multe arestări.

Revoluția în Persia. Agentia Reuter află că debarcarea fostului șah al Persiei, Mohamed-Ali a avut loc lângă Kometsch-Tepe, pe marea Caspică, în apropiere de Astrabad. Mohamed-Ali era de câțiva timp înțeles cu Turcomanii din această regiune.

După știrile sosite guvernului persan și comunicate legațiilor engleze și ruse, fostul șah a făcut mai cu seamă în ultimul timp multe intrigi în contra guvernului actual.

Mujalahas, un personagiu devotat fostului șah, și care locuia în Rusia dela 1909, a apărut deodată printre triburile Schah-Sevennes, îndemnându-le la răscoală, în contra guvernului actual.

Alți partizani ai fostului șah au debarcat mari cantități de cartușe la Baku, de unde, cu toate protestările guvernului din Teheran le-au trecut la Petrowsk, unde au avut o înțelegere cu turcomanii.

Știrile cu privire la revoluția din Persia se confirmă. Mișcarea are un caracter cu totul grav.

Se crede că Mohamed-Ali se află la Marienbad; el supraveghea însă mișcarea care era sprijinită și din străinătate.

Știrea că ex-sultanul Mohamed-Ali a debarcat pe teritoriul persan se confirmă.

Turcomanii l'au salutată ca pe un suveran.

Evenimente din Albania. Cu privire la știrea despre o insurecțiune în Albania meridională, biroul presei publice un comunicat declarând, că vre-o 50 indivizi s'au adunat în jurul localității Argirocastro cu intențiunea de a năvăli în oraș, dar s'au lăsat de acest gând, văzând atitudinea populației. Trupele trimise la fața locului i-au împrăștiat.

Încercările de răzvrătire ale emisarilor rămân infructuoase.

— Se dezmințe de partidul tânăr turc știrea publicată de ziarul englez „Morning Post“ că moștenitorul tronului turcesc ar fi propus, în timpul șederei sale la Roma, ministrului de externe al Italiei, o înțelegere turco-italiană, prin care Turcia ar lăsa Italiei mână liberă în Tripolitana, iar în schimb Italia s'or abține de la verice amestec în Albania și ar face uz de influența sa în scopul de a sprijini supunerea răzvrătiților.

— Vre-o mie de Albanezi mahometani au ținut o ședință în sala clubului albenezo-mahometan din Stambul și au hotărât să protesteze contra tendinței de introducere a alfabetului latin pantru scrierea limbei albaneze, contra tendinței de autonomie a Albaniei, precum și contra procedului lui Ismail Kemal. S'a hotărât a se cere reforma învățământului și a birocrației din Albania. S'a mai cerut, că, dacă se lasă arme malisiorilor, să se permită și albanezilor mahometani să poarte arme.

Deciziunea a fost remisă marelui vizir și miniștrilor de război și de interne.

Se zice, că meetingul ar fi fost pus la cale de comitetul tânăr.

— O depeșă a comandantului suprem al trupelor din Albania spune, că vre-o sută de rebeli au atacat alaltăeri irupele lângă Niksi, la răsărit de fluviul Zem, dar au fost respinși după o luptă de o oră.

— Șeikul Haidarbaba care, însoțit de notabili, a făcut o călătorie la Argirocastro, a sfătuit populațiunea să rămânie liniștită. În raportul său șeikul spune, că populațiunea pare mai ridicată și mai liniștită, dar a ascultat cu răceală sfaturile sale.

Anglia și evenimentele din Balcani. Subsecretarul de stat la ministerul de externe, Mac Kinnon Wood, declară că guvernul englez, mai cu seamă în interesul noului regim din Turcia are în grijă ca să se ajungă la potolirea dezordinelor albaneze sub condițiuni liberale și generoase. Excesele în suprimarea acestor dezordine trebuie să fie o cauză gravă de teamă pentru țară care voeste să vază întărindu-se forța și creditul

guvernului turcesc și asigurarea păcii în Balcani. Aceasta este și dorința celorlalte puteri, cari își vor întrebuița influența lor în acest sens.

Un nou incident la granița austro-italiană O telegramă din Udine, anunță că 6 soldați și doi sub-ofițeri austriaci au trecut granița pe teritoriul italian unde au distrus piramida din valea Picolo și au risipit pietrele.

Carabinierii și grănicerii au sosit la fața locului.

Noul incident are un caracter grav și face o impresie penibilă pe atâta timp cât comisiunea internațională pentru delimitarea graniței și-a început lucrările.

Impozitul de celibatari în Franța. Consiliul comunal din Lion a hotărât — pentru a ușura familiile împovărate cu mulți copii — să le micșoreze dările și în schimb să pue dări pe celibatari.

Consiliul comunal va invita guvernul să înființeze un impozit de 5 la sută pentru celibatari.

POȘTA REDACȚIEI

A. L. Edit. „Lumen”. Adresa măiestrului Caragiale este: *Schöneberg bei Berlin*, Insbrucker strasse nr. 1.

Octav. Deac. Piesa „In sat la Tânguiești” nu se află în broșură până acum. La piesă nu poți ajunge în alt mod decât să-ți procuri acele numere din „Românul”. Adresează-te administrației.

A. M. Bn. Adresa Societății „Petru Maior” este: Budapesta, VIII. Maria u. 29. f. 5.

N. Fodor. T. h. Anunțul nu se poate publica, fiind imprimat în tipografie străină.

Correspondent, Blaj. Ajunge.

Redactor responsabil: Atanasiu Hălmăgian.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu **becuri**, execută și furnizează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Koch Dániel

Întreprindere de instalarea sonerilor și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Városmajor - Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern.

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körut 29.

Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

Conzultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Telefon 88—99.

Un candidat de avocat cu praxă bună

află aplicare în cancelaria mea

Dr. Victor Deleu

avocat

Șimleu (Szilágy-Somlyó).

În cancelaria lui Dr. **Aurel Nyilvan** avocat, Șomcuta-mare, află aplicare imediat un

candidat de avocat cu praxă

pe lângă condițiuni favorabile.

Harta comitatului Arad

cu numirile **noi** ale localităților (trase pe păuză și provăzute cu leături) se poate comanda la

Librăria diecezană
dn Arad.

Prețul per bucată **16 Cor.**

Un candidat de avocat cu praxă

află aplicare în cancelaria dlui **Dr. Kozma Antal**, avocat Körösbökény (com. Arad).

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,

aur, argint zdrobit și bijuterii,

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.

Arad, str. Weitzer János,
(Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

Ziffer Sándor

întreprindere de mașini de scris

Arad, strada Forray, palatul contelui Hunyady.

Unicul vânzător al mașinelor cu renume universal

Underwood Visible,

se pot serie deodată 15—20 exemplare; soliditatea lor e neîntrecută; provăzute cu litere românești după plac, se pot primi pentru probă și recomandare **fără taxă.**

Primește și pentru jurul Aradului întocmirea mașinelor în cursul anului întreg și sub îngrijirea mea de specialist, mașinele vor funcționa regulat.

Curs permanent pentru stenografie și contabilitate la mașină.

Mare magazin de aparținente de cea mai bună calitate.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

Roza dela Disentis

de

H. Zschokke

Trad. de Iunius

(13)

— Urmare —

Acestea au fost numai introducerea la o convorbire mai lungă, în decursul căreia a fost introdus în cunoașterea relațiilor familiare ale baronesei, i-am aflat dorințele, între cari era și aceea, ca să le instruesc, — pe dânsa și pe fiica sa mașteră, o domnișoară de Marmels, — în cântarea din gură și din harfă. Obiecțiunile mele nu au folosit la nimic, căci dânsa știa să găsească întotdeauna un răspuns nimerit. Mi-se păru totul o aventură de cele mai frumoase, care nu trebuia scăpată. Trecerea repede dela odăița mea la un palat și dela un traiu restrâns la abundență luxoasă, dacă nu alta, dar încă îmi îmbogăția cunoștințele mele mărginite despre lume.

Drăgălășia înfățișării ei învinse, eu cedai. Încă în decursul săptămânei mă mutai în palatul închiriat de nobila doamnă. Mi-se puseră la dispoziție mai multe odăi frumos mobilate, serviciu a parte, luai în stăpânire cărțile de contabilitate și cassa doamnei, în locul îmbrăcămintelor mele simple, fui încărcat cu o garde-

robă bogată și în locul vieții mele de schimnic, aveam intrare liberă în cele mai strălucite societăți.

Schimbarea favorabilă a situației mele nu ți-am ascuns-o nici pe atunci în epistolele mele, iubită Sabino, decât că mai târziu, — nu știu cărui îndemn am urmat, — fie că mă rușinam de mine însumi, sau din sentiment de datorie, ori de teamă, ca să nu te turbur pe tine, am aruncat un vâl peste unele lucruri.

Între cei mai de aproape ai doamnei de Grienenburg, era și fiica sa mașteră și contele Malariva. Acesta îi făcea curte d-șoarei Elfrida de Marmels și era privit în casă ca fiitorul ei soț, iar baronesa tracta ca cu fiitorul ginere cu dânsul, măcar că d-șoara Elfrida părea prea tânără încă, căci abia împlinise șasesprezece ani. De câteori îi vedeam laolaltă, mi-se părea, că am înaintea mea pe Belial și îngerul.

Lecțiile de harfă cerute se urmau regulat, când la una, când la alta, nu peste multă vreme însă în ordine întoarsă. De câteori mă duceam la baronesă, simțiam ca un fel de repulsiune tainică. Ea se încălzia în timpul acestor ore din ce în ce mai mult, ba ajunsese chiar să fie îndrăzneată. Mă mângăia și mă tachina și încă într-o formă și într'un ton, pe care eu nu puteam să-i răspund, ca să nu vatăm bunăcuviința. Urmarea a fost, că fără să vreau, mă făceam tot mai ursuz. Aveam dincontră să merg la d-șoara să-i dau lecții, simțiam totdeauna ca un fel de neliniște, turburare dulce. Și ce adora-

bilă era nevinovăția tinerei mele eleve, când mă primia, prietănia ei îmi făcea întotdeauna iluzia, că am în fața mea o stăpână. Era numai o mângăiere slabă în fapt, că eram tratat tot așa, ca și contele Malariva, cu deosebirea, că față de mine era mai rece, mai străină păstrând formalitățile impuse de convenționalism. Când se întâmpla uneori să fie așa de grațioasă, să-mi spună, că m'a văzut mai dinainte pe la concerte, sau zicea, că-i place numele Flavian, eu eram încântat de atâta bunățate. Și cu toate acestea, poziția în care mă găsiam față de dânsa, sau mai bine zis, conștiința dejosirei, a dependenței mele umile, mă deprimă.

Nu mai puțin aveam să sufăr de pe urma situației îngrijorătoare, în care mă aduse felul de a fi al baronesei Grienenburg. Dânsa îmi arăta tot mai mult o pasiune, la care eu nu puteam răspunde. Era prevenitoare, adeseori copilăroasă, uneori îmi lua mâinile și le ținea într'ale sale, altădată mi-se juca cu degetele prin păr. La început acestea aveau aparența unor glume, ce-și permit câteodată femeile, uitându-și pe câte un moment de demnitate, deși eu mă purtam corect și rezervat față de dânsa. Dar ceea ce la început părea un joc sglobiu sau ușurință lesne de iertat, se dovedi în curând, că este izbucnirea unei patimi adânci și serioase. Într-o seară cântam din harfă și cu vocea o melodie nouă. Dânsa mă privia mută, cu ochii umezi și cu un zimbet de durere, apoi după un timp îmi zise:

(Va urma)

3-4

culegători tipografi

află aplicare momen-
tan la tipografia

„Românul”

Arad

strada Batthynyi Nr. 2.

Condițiile după tarif.

La Librăria diecezană, Arad

se află de vânzare următoarele cărți literare:

Din „biblioteca teatrală”

edată de societatea pentru fond de teatru român.

Soare cu ploaie, com. în un act de I. Vulcan	40
Idil la țară, com. în 1 act, localiz. de M. Baiulescu, după J. J. și Flerx	40
Biletul de tramvaiu, com. în 1 act, de Gr. Mărunțeanu	30
Un om buclucaș, com. în 1 act, local, de M. Baiulescu, după M. Mihael și Labiche	40
Trei doctori, com. în 1 act, localiz. din limba germ. de Virginia A. Vlaicu	40
Pălăria ceasornicarului, com. în 1 act de Mdm. Emile de Girardin, loc. de A. G. N.	50
Unde dai și unde creapă, com. în 2 acte de Alex. Cosmar, loc. de I. Popescu	50
Pentru ochii lumii, com. în 2 acte de Labiche, localizată de Gil	50
Ruga dela Chiseteu, com. pop. în un act cu cântece și joc de Iosif Vulcan	40
Vacanții, com. orig. în 1 act de M. Baiulescu	40
Dragoste cu toane, pastorală în 1 act și în versuri de Goethe, trad. de Șt. O. Iosif	50
O ședință comunală, com. în 2 acte de G. Stoica. Premiata	80

Popescu M. n. Bogdan :

Curiozitatea femeiească, com. în 1 act p. fetițe	40
Lăsata secului, com. în 1 act pentru fetițe	40
Artistele, comedie în un act pentru fetițe	30
Șapte și nici o ispravă, com. în 1 act p. fetițe	40
Milionul, comedie în 1 act pentru fetițe	40
Nicolae Vulpea, piesă din popor în 4 acte de Muntean B. premiata	70

Bărsan Z. :

Capriciul unui tată, comedie în 1 act	40
Cântecul cocoșului, „ „	40
Cămile și pisica, „ „	40
Slugă la 2 stăpâni, „ 2	40
Dela Nord la Sud, „ 1	60

Din comediile lui T. Alexi au apărut :

Apă rece, glumă în 1 act	30
Bicicleta la mahala, comedie în 3 acte	50
Impletește despletește, comedie în 1 act	30
Mici minte, nici noroc, comedie în 1 act	30

Otilia sa, comedie în 1 act	30
Plevna, dramă în 5 acte	50
Pur și simplu, comedie în 1 act	30
Săricica, comedie în 1 act	30
Slava D-nului, masa e pusă, comed. în 1 act	30
Tot găina cântă, comedie în 1 act	30
Vistavoiul Marcu, comedie în 3 acte	60
Vitelul de aur, comedie în 3 acte	70
Cassierul, comedie în 1 act	30
Curca, comedie în 1 act	30
Lăcustete, vodevil în 3 acte	30
Noaptea de sf. Gheorghe, vodevil în 2 acte	40
Pisica, comedie în 1 act	40
Salon fără pat, comedie în 1 act	30
Zăpăciți, comedie în 1 act	30
Ispravă, piesă morală în 2 acte de S. Ionescu	35
Esecutorul, comedie în 1 act de Alex. Țințariu	40
La Crăciun, dramă în 3 acte	30
Vine Vlădica, comedie în 3 acte de Ant. Popp	40
Dușmănoasa, piesă teatrală în 1 act pentru ajunul Crăciunului de M. Drăgan	16
Despre portul românesc și alte piese teatrale cu câte 4 persoane de M. Drăgan	40
Opt piese teatrale pentru școlari și școlărițe. Dialoguri și Triloguri de M. Drăgan	40
„Așa a fost să fie”, piesă populară în 1 act de Elex. Țințariu	40
În vis, comedie în 1 act de A. Vlaicu	40
O sărbătoare de cules de vii, comedie în 3 acte de E. Crebbig, trad. de M. Bogdan	30
Leac pentru soacre, com. în 1 act de Trocaru	50
Înainte de pauză, com. în 1 act de Trocaru	50
William Tell, piesă în 3 acte, prelucrată după Schiller de I. Baci	25
Două nebunii, icoană familiară în 2 tablouri după N. Gane, de D. Boșca	30
Chinematograful, com. în 1 act de D. Boșca	30

De N. Răulescu Niger :

De pe urma beției, comedie în 2 acte	40
Păcălă argat, comedie în 2 tablouri	40
Păcatele lui Gânju, piesă în 3 tablouri	50
Povestea vorbeii, piesă în 1 act	50
Talpa iadului, comedie în 2 acte	40
Vulcan I., Ștefan cel tânăr, tragedie în 5 acte și 3 tablouri	140
Vulcan I., Gărgăunii dragostei, com. în 1 act	40
Calea dreaptă e cea mai bună, com., 1 act	20
Paza Maicii sfinte, dramă în 4 acte	24
Otravă de hârciogii, comedie într'un act	16
Pedepsirea vanității, dramă într'un act	20
Discreția fără voiă, comedie într'un act	20
Crescătorul, comedie într'un act	20
Otrava femeiească, comedie într'un act	20
Distrași, comedie într'un act	20
Ileana Cosânzeana, piesă teatrală într'un act	20
Pictorul fără de voiă, comedie într'un act	20
Teatru la sat	30
Casă veche, comedie în 1 act, localizată de Ad. Tăslăuanu	40
O sâmbătă norocoasă, piesă pop. în 4 acte de I. V.	40
Moise Păcurarul, piesă pop. în 4 acte de dr. D. Stoica	80
Au plecat la târg de vite, dialog scris în versuri de Em. Suciu	30
Țiganul în căruță, dialog în versuri de Em. Suciu	20
Țiganul la cătane, comedie într'un act, în versuri de Em. Suciu	20
Dialoge de I. Groșforeanu	60
Sâmbăta morților, dramă din pop. în 5 acte	60
Roma invinsă, tragedie în 5 acte, trad. de Carageale	48
Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum și noi iertăm greșelile noastre, piesă teatrală în 3 acte de M. Drăgan	32
Prietinul adevărat e piatră, de diamant piesă teatr. de M. Drăgan	32
Cine sapă groapa altuia, însuși cade în ea, piesă teatrală în 3 acte de M. Drăgan	32
Peștorii, comedie pop. în 3 acte de Span	24
Negruzzi C., teatru	1—
Speranția Th., Mireasa, piesă teatrală	50
„ Mana vacilor	50
„ Curcanii	50
„ Lângă pământ	50
„ Ce poate lenevia	50
Tănăsescu, Teatru de școală	1—
Cristescu Flor., Două surde, com. pop. în 2 acte	40
Heidelbergul de altă dată, piesă în 5 acte de Layer-Förster	40

Notarul Guerin, com. în 5 acte de Em. Augier	45
Un faliment de Björnson B.	45
Sanda, piesă în 3 acte de Florescu	35
Revizorul, comedie de N. Gogol	45
Diavolul, com. de Molnar	45
Ultimul Vlăstar, dramă în 3 acte de Pandelea	35
Prostul, comedie în 5 acte de Fulda	50
Electra, trag. în 5 acte de Sofocle	35
Don Carlos de Schiller, trad. de Coșbuc	50
Judecătorul din Zalamea, dramă în 3 acte de Calderon	35
Nevasta lui Cerceluz, farsă într'un act de Locusteanu	30
Regele Lear, trag. în 5 acte și 25 tablouri de Shakespeare	45
Zile de sărbătoare, comedie în 3 acte de Bertalozzi	40
Carageale L., Năpasta, dramă în 2 acte	60
Livescu I., Floarea din Firenze, comedie în 2 acte	30
— Cerșitorul, dramă în 2 acte	30
Rădulescu N., Țineu N., Doamna Chiajna, dramă istorică	60
Alexandri V., teatru 5 volume à	150
Rosetti D. R., Moștenire dela reposata, com.	30
— Un leu și un slot, comedie	30
Shakespeare, Hamlet tragedie	60
Hugo V., Ernani, dramă în 5 acte	60
Lecca H., Casta Diva, dramă în 4 acte	60
— Jucătorii de cărți, piesă în 3 acte	60
Facca, Franțuziteie, comedie-farsă	30
Lecca H., Suprema forță, teatru în 4 acte	60
D'annuzio Făclia sub obroc, trag. în 4 acte	30
Molière Bolnavul tnehipuit, comedie în 3 acte	60
Doctorul fără voie, comedie	30
Ibsen, Stâlpu societății, dramă în 4 acte	30
Lecca H., Căni, teatru	30
Wilde O., Salomea, dramă într'un act, trad. de Bărsan	30
Hugo V., Regele petrece, dramă în 5 acte	60
Grillparzer, Hero și Leandru, dramă în 5 acte, trad. de Lecca	30
Carmen Sylva, Ulranda, dramă	30
Raine At. și Bauville, Sărutarea, teatru	30
Gorki, Azilul de noapte, piesă în 4 acte	30
Shakespeare, Femeia îndărătnică, comedie în 5 acte	30
Ibsen, Un dușman al poporului, teatru în 5 acte	30
Sophocle, Oedip rege, tragedie	30
Shakespeare, Romeo și Iulieta, tragedie	30
Legouvé Er., Medeea, tragedie	30
Euripide, Ecuba, tragedie	30
Rostand Em., Principesa îndepărtată, teatru în 4 acte	30
Goethe, Faust, tragedie	60
Schiller Wilhelm Tell	60
Ventura, Curcanii, piesă națională în 4 acte	30
Schiller, Don Carlos, tragedie	60
— Hoții, tragedie	60
Maupassant, De demult, comedie	30
Francois-Ceppée, Lăutarul din Cremona, Pa-ter drame	30
Renato Simoni, Văduva, comedie	30
Ibsen H., Ziua învierii, epilog dramatic	30
Caillavert și Robert de Flers, Amorul ve-ghiză, comedie în 4 acte	30
Racine, Andromaca, tragedie	30
Adam E., Teatru școlar pentru băieți și fete	60
Reaumarchais, Bărbierul din Sevilla, trad. de Lecca	30
Molière, Avaru, comedie	30
Ibsen H., Nora sau casa de păpuși, dramă	30
Suderman, Stane de piatră, piesă în 4 acte	30
Caillavert și Robert de Flers, Măgarul lui Bu-ridan, comedie	30
Nicolau Em., Urmările, piesă în 3 acte	30
Schiller, Intrigă și amor, tragedie	60
Suderman, Ioan Botezătorul, tragedie	30
Adam, Teatru pentru băieți	30
— fete	30
Delavrancea, Apus de soare, dramă în 4 acte	2—
— Viforul, dramă în 4 acte	2—
— Luceafărul, dramă în 5 acte	250
Shakespeare, Regele Richard III., tragedie	4—
— Neguțătorul din Veneția, com. în 5 acte	4—
Davila Al., Vlaicu Vodă, dramă în 5 acte	4—
Riria, Elvira, tragedie	2—
Lovinescu E., De preste prag, dr. în 5 acte	1—
Daus, Eglé poem dramatic	2—
V. Al. Mariei, Pentru sfânta dreptate, dr. în 4 acte	125
Ursachi C. G., Ocășnicie, com. în 3 acte	350

LIBRĂRIA DIECEZANĂ

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Are în depozit următoarele cărți literare:

Adam I., Constanța pitorească	2.—	Candrea-Densușianu-Speranță, Graiul nostru 2 vol.	6.50	Negruzzi, Cărlanii, Muza dela Burdujani, Corantina	1.—
Anghel-Iosif, Caleidoscopul lui Mirea 2 vol. a	1.50	Candrea, Prolecrele la români	2.—	Nicolaescu-Stoinescu, Călăuza stupar. Pamfle, Graiul vremurilor	3.—
Alexandrescu D., Cunoașterea boalelor la animale și vindecarea lor cu mai multe figuri în text	2.50	Dragoslav I., La han la trei ulcele	1.50	Popovici Dr. I., Dialectele române	4.80
Anghel-Iosif, Cireșul lui Lucullus	1.50	Dobrescu N., Istoria bisericii române din oltenia în timpul ocup. austriei	4.—	» Poezii pop. române	1.80
Andersen C. H., Mărgăritare, povestiri traduse de Vlăduță	1.50	Dauș L., Dușmanii neamului	2.50	Popovici C. A., Național. sau democr.	2.—
Alexandri, Fântâna blânduziei, piesă în 3 acturi	1.50	Gorun I., Taina a șasa	1.50	Rădulescu-Pogoneanu, Studii	2.—
— Ovidiu, Dramă în 5 acte	1.50	Gorki M., Mama, roman	1.50	Sienkewicz H., Prin foc și sabie, 3 vol.	4.80
Basarabescu I. A., Vulturii, schițe și nov.	1.50	Ettinger D. E., Sfaturi cătră mame	1.50	» Fără credință	3.—
Beldiceanu N. N., Chipuri dela Mahala — Taina	1.50	Eftimiu V., Inșirate mărgărite	2.—	Tzigara Al. Samurcaș, Muzeul neamului românesc	1.50
Boteni-Ionescu, Din satul nostru	1.50	Hodos Z., Poftă bună, carte de bucate	3.—	» Arta în România	4.—
Björnson Björ., Veselul ștrengar	1.50	Holban A., Oameni celebri din atichitate	3.50		
Babeș și Oceanu P., Capra (vaca săracului) studiu biologic, igienic și economic	1.50	Iorga N., Istoria românilor	3.—		
Bănescu N., Un capitol din istoria mănăstirii neamțului	1.—	» Gânduri și sfaturi	1.50		
Baronzi G., Poesii alese 1828—96	1.75	— Istoria lumii	3.—		
Bianu Dr. V., Doctorul de casă sau dicționarul sănătății	14.—	Ibrăileanu G., Spiritul cretic în cultura românească	2.—		
Becescu Gh., Silvan în fața morții, nov.	1.80	-- Scriitori și curente	2.—		
Caraivan V., Basme și legende străine	1.75	Ibsen K., Nora sau casa de păpuși	1.—		
Cazaban Al., Chipuri și suflete	1.50	Iorga N., Constatări istorice cu privire la viața agrară a românilor	1.50		
Cuza A. C., Naționalitatea în artă	1.50	» Herodot	5.—		
Cugler-Poni, Poesii	4.—	» Istoria armatei românești	2.50		
Corbu I., Noua teorie cosmogonică	1.40	Iosif O. St., Poesii	2.50		
Cristescu Gl., Dor de primăvară, versuri pentru copii cu ilustrații	1.—	Kuhne L., Noua știință de vindecare, vindecarea fără doctorii și operații	4.—		
— Carte pentru copii cu icoane	1.20	Loti Pierre, Pescar de Islanda	1.50		
Coșbuc Gh., Balade și idile	3.—	Lagerlöf S., Legendele lui Isus Hristos, trad. de Ciotori	1.—		
» Fire de tort	2.50	Macedonski Al., Cartea de aur	5.—		
» Ziarul unui perde vară	—80	Mantegazza, Arta de a se însura	1.50		
» Războiul p. neatârnavare	1.—	Metropolitul Andreiu baron de Șaguna	7.50		
» Povestea unei coroane de oțel	1.50	Maeterlinck M., Viața albinelor	3.—		
» Sacontala	5.—	Mera I. T., Din lumea basmelor	3.50		
» Aeneis	2.50	Pitiș Ec., Poesii	1.50		
» Versuri și proză	—70	Payot I., Educația voinței	2.—		
» Valuri alinate	1.50	Coatu Gr., Din viața țărănească	1.50		
carmen Sylva, Insurat	1.—	Dumbravă B., Haiducul	2.—		
— Povestile Peșului	—95	Dostoievsky T., Crimă și pedeapsă 2 vol.	6.50		
— Povestile unei regine	1.—	Freitag G., Dare și avere, 2 vol.	6.50		
		Hétrat B. I., Aevea	2.50		
		Nădejde S., Patimi, roman	2.—		
		» Robia banului, roman	2.—		
		» Din lume pentru lume	2.—		
		Negri C., Versuri, proză și scrisori	1.50		

Cărți pedagogice:

Aslan, Lecțiuni de pedagogie	5.—
Buțureanu V. C., Curente pedagogice	1.75
Borgovan Gr. V., Istoria pedagogiei	3.—
Constantinescu, Curs teoretic și practic de pedagogie și metodologie	6.—
Conta-Kernbach, Elemente de pedagog.	4.—
» » » metod.	3.—
Costescu - Dima - Grigorescu - Popescu, Metodica gramaticii, aritmeticii și geometriei	6.—
Compayre Gabr. Herbart și Educația prin instrucțiune	—60
Costescu, Metodica matematicii	5.—
» limbei române	5.—
» Istoriei și geografiei	7.—
Cioflan C. P., Ideile lui Iohn Locke asupra educației	4.—
Culea D. Ap., Învățământul d. natură	3.50
Kiritzescu St., Cestiuni de educație și didactică experimentală	2.50
» Cestiuni de psihologie	2.—
Găvănescu I., Istoria pedagogiei, 3 vol.	15.—
» Ideile pedagog. ale lui Locke	1.25
» Pedagogia generală	1.50
» Elemente de psihologie	4.80
Locke I., Câteva idei asupra educației, 2 vol.	5.—
Matthias D. A., Pedagogia practică	4.—
Martig Em., Psihologia pedagogică	3.50
Pestalozzi H., Leonard și Ghertruda	3.50
» Cum își învață Gertruda copii	1.50
Ufer Chr., Introd. în pedagog. lui Herbart	1.—

Tobuze pentru țigarete

de fabrica

Bardou

care sunt mai bune și mai plăcute, se capătă la —

Librăria **FRĂȚII ROTH**

ARAD, Andrassy-tér. (Vis-à-vis de Monumentul-sfânt).

Au sosit cele mai frumoase și mai noi ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame

Salamander

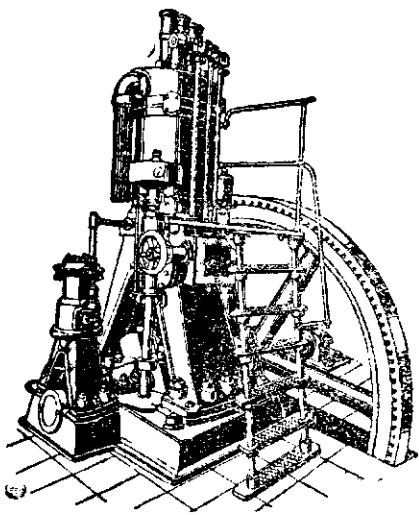
cu renume mondial,
se capătă în colorile galbină și neagră cu
16 coroane 50 fil.
esclusiv la mine.

WEINBERGER JÁNOS

prăvăliă de ghete de rangul I-u.
Arad, piața Andrassy nr. 20.

Comande din provincă se execută în aceeași zi.

Execuție modernă, solidă,
și reală de prima clasă,
serviciu prompt și pre-
țuri moderate.

Multe patente proprii.

380 lucrători și oficanți.
Premiat la expoziția din
București 1906 cu Grand
Prix, cea mai înaltă dis-
tincție și medalie de aur.
La expoziția regnicolară
din Cincibiserici 1907 cu
medalie de aur, la expoziția
din Sepsiszentgyörgy cu
medalie de aur.

Doă fabrici proprii.

Frații Schiel

fabrică de mașini, stabiliment pentru edificare de mori, turnă-
torie de fier.

B r a ș o v .

Cea mai mare fabrică de fier din Ardeal eteptuște:

stabilimente de turbine, motoare și locomobile de
uleiu brut „Coroana“, mori mănate cu motor și
apă, stabilimente electrice, stabilimente de trans-
misiune, mașini de sămănat, pieptene de lână.

Cel mai bun și mai încrezut **mijloc de cu-
rățirea și nobilitarea feței**, care se
deosebește de toate mijloacele cunoscute până
acum este

Serail crema a lui Rozsnyay.

Cultivă și înmoaie pielea feței, efectul ei tineresc
împrumută feței o finețe de catifea, îndepărtează
pistruii și alunițele, netezește încreșturile.

■ Prețul unui tub 1 cor. ■

Pudră Serail a lui Rozsnyay.

Se pregătește în culoare albă, roză, crem, ca toate
produsele mele de Serail, constă din substanțe
nevătămătoare. E foarte plăcută doamnelor pentru
însușirea ei de a ascunde scăderile.

■ 0 cutie 1 cor. 20 fil. ■

Săpun Serail a lui Rozsnyay.

Cu miros plăcut și durabil, înmoaie pielea.

■ 0 bucată 70 fileri. ■

Pe poștă le trimite:

farmacia **Rozsnyay**

Arad, Szabadság-tér.

Comande din provincă se efectuează încă în aceeași zi.

Librăria Diecezană

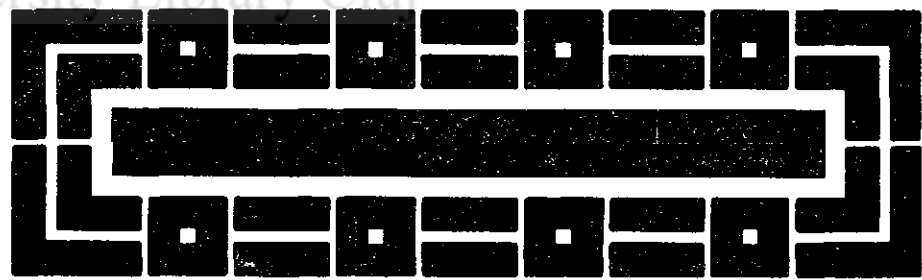
rad, Strada Deák Ferencz 33.

Asortiment bogat în revizite de scris
pentru cancelarii, hârtie albă de scris,
hârtie concept, penițe, cerneală, cre-
oane, ș. a., tipărituri pentru advocați și
socoșile bisericesti. Cărți de literatură,
pedagogie, filozofie, teatru, poezii, nu-
vele și romane, acomodată pentru bi-
bliotecile parohiale și școlare.

Revizite bisericesti ca: Ornate, prapori, icoane,
ripide, crucei pe altar și portative, litier, potire
de bronz și argint, prășnicare, cădelnițe, can-
dele, brâne și pălării preoțesti, precum și toate
cărțile bisericesti.

Revizite școlare fizicale conform artico-
lului de lege XXVII. din 1907, hartele geo-
grafice necesare în școlile populare. Ta-
blouri istorice. Registre pentru comercianți.

La cerere trimite catalogul gratis și franco.

La administrația ziarului

„Românul“

se primesc anunțuri cu prețurile

cele mai moderate.

